

Analytická štúdia FSR

Sociálne začleňovanie znevýhodnených skupín obyvateľstva

**Analýza dopytovo-orientovaných projektov implementovaných FSR
v rámci opatrenia 2.1 „Zlepšenie zamestnateľnosti skupín ohrozených
sociálnym vylúčením“, SOP LZ v programovom období 2004-2006**

**Bratislava
2009**

Obsah

Obsah.....	2
<i>Summary of the most important findings.....</i>	4
General information on the implemented projects	4
Activities and target groups in term of fulfilment of specific targets of measurement 2.1	
Increasing Employability of Groups at Risk of Social Exclusion.....	5
Evaluation and recommendations	8
<i>Zhrnutie najdôležitejších zistení.....</i>	9
Všeobecné informácie o realizovaných projektoch	9
Aktivity a cieľové skupiny z hľadiska naplnenia špecifických cieľov opatrenia 2.1	
„Zlepšenie zamestnateľnosti skupín ohrozených sociálnym vylúčením“	10
Hodnotenie a odporúčania.....	14
1 Sektorový operačný program Ľudské zdroje – rámec pre realizáciu opatrení sociálnej inklúzie	16
1.1 Opatrenie 2.1 „Zlepšenie zamestnateľnosti skupín ohrozených sociálnym vylúčením“	17
2 Metodológia	19
2.1 Východiská analýzy	19
2.2 Výskumné otázky	21
2.3 Jednotky analýzy	21
2.4 Postup analýzy.....	21
2.5 Problémy pri spracovaní dát a obmedzenia pri ich interpretácii	22
2.5.1 Aktivity.....	23
2.5.2 Cieľové skupiny	24
3 Analýza dopytovo orientovaných projektov- Výzva 01	26
3.1 Základné charakteristiky projektov	26
3.2 Aktivity.....	27
3.2.1 Základné informácie.....	27
3.2.2 Rozdelenie aktivít podľa krajov	29
3.2.3 Rozdelenie aktivít podľa právnej formy konečného prijímateľa	30
3.3 Cieľové skupiny	32
3.3.1 Základné informácie.....	32
3.3.2 Geografické rozloženie cieľových skupín.....	34
3.3.3 Cieľové skupiny a aktivity	38
4 Analýza dopytovo orientovaných projektov - Výzvy 02 a výzvy 03.....	46
4.1 Základné charakteristiky projektov	46
4.2 Aktivity LPSI	47
4.2.1 Základné informácie.....	47
4.2.2 Rozdelenie aktivít LPSI podľa krajov	48

5 Záver.....	50
Zoznam použitej literatúry:	54
Príloha č.1 - Vzor monitorovacej tabuľky pre aktivity a cieľové skupiny (výzva 01).....	56
Príloha č.2 - Vzor monitorovacej tabuľky pre aktivity a cieľové skupiny (výzvy 02 a 03).....	57
Príloha č.3 - Rozdelenie obyvateľov MRK podľa krajov a jednotlivých kategórií aktivít	58
Príloha č.4 - Rozdelenie osôb so zdravotným postihnutím podľa krajov a jednotlivých kategórií aktivít	61
Príloha č.5 - Rozdelenie osôb s nedokončeným alebo nízkym vzdelaním podľa krajov a jednotlivých kategórií aktivít.....	65
Príloha č.6 - Rozdelenie mladých ľudí predčasne opúšťajúcich vzdelávací proces podľa krajov a jednotlivých kategórií aktivít.....	69
Príloha č.7 - Rozdelenie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie podľa krajov a jednotlivých kategórií aktivít.....	72

Summary of the most important findings

General information on the implemented projects

Measurement 2.1 of the Sector Operation Programme Human Resources (SOP HR, or SOP ĽZ in Slovak) *Increasing Employability of Groups at Risk of Social Exclusion* was implemented by Social Development Fund (SDF) in the programme period of 2004-2006 primarily through National Development Project NP VI /National Project VI/ “*Increasing Employability of Socially Excluded Groups and Groups at Risk of Social Exclusion through Partnerships of Social Inclusion*” with Social Development Fund as a final recipient. After the transformation to an intermediate body with the responsibility of managing authority in 2005-2006, the SDF prepared during spring 2007 three calls for proposals for demand oriented projects (DOP).

From the total sum of 650 129 992 SKK allocated for measurement 2.1, more than 85 % was spent through DOP from European Social Fund and state budget in ratio of 80:20. As the indicators in SOP HR had not been adequately set up for evaluation of activities carried out mainly within the call for proposal SOP ĽZ 2007/2.1/01, SDF (department of analysis and impact evaluation) worked out its own analytical study on activities identification, regional allocation of projects and coverage of target groups.

Data for the analysis had been obtained from final monitoring reports filled in by beneficiaries, especially from two tabs of the monitoring report designed for identification of specific activities and target groups. At the beginning of data processing (May 2009) there was available information on 64 projects from the call for proposal SOP ĽZ-FSR-20072.2/01, which had been focused on wider spectrum of activities with goal to increase employability of disadvantaged groups.

We had also the information on 26 projects of SOP ĽZ 2007/2.1/02 and SOP ĽZ 2007/2.1/03 calls for proposals with objective to support local partnerships of social inclusion (LPSI). Thus, the analysis is based on information from 90 projects of total 102 DOP funded from the ESF (in accordance with regulation 1/2008 on closure of Structural Funds programmes in programme period of 2004-2006, 10 final beneficiaries requested to extend the term of eligibility until 30 of June 2009). Monitoring reports of 2 final beneficiaries were not received within the due period.

As for regional allocation of projects, all DOP were implemented in regions with traditionally highest unemployment rate, mainly in regions of Banska Bystrica, Kosice and Presov within the frame of call for proposals SOP ĽZ-FSR-2007/2.1./01 and in regions of Banska Bystrica and Presov in two other calls for proposals focused on LPSI.

Almost three quarters of the projects of the call for proposal SOP ĽZ-FSR-2007/2.2/01 were implemented by civic associations along with cities and villages. In case of the call for proposal designed to support LPSI, civic association represented absolute majority of final beneficiaries.

After we have analyzed 90 projects we can summarize that final receivers had carried out 783 activities - 555 within the call for proposal SOP ĽZ-FSR-20072.1/01 and 228 within the call for proposals SOP ĽZ 2007/2.1/02 and SOP ĽZ 2007/2.1/03.

Activities and target groups in term of fulfilment of specific targets of measurement 2.1 Increasing Employability of Groups at Risk of Social Exclusion

➤ Projects implemented within the call for proposal SOP LZ-FSR-2007/2.1./01

The specific goal of the call for proposal SOP LZ-FSR-2007/2.1./01 was, in accordance with the amendment of SOP LZ, to increase employability of the target groups through development of their personal, social and labour skills.

Activities

For the purpose of the analysis, activities were placed into different categories. The category *Acquiring work skills - training for labour market needs* appeared to be the most frequent with 166 activities (29.9% of all activities). The category contained various types of training to acquire basic skills for labour market such as PC and language courses and other courses (agriculture, tourism, handcrafts courses, etc.).

The second largest category represented *Activities connected with realization of project* with 127 or 22,9 % of all activities.

This category of activities involves whole “infrastructure“ of a project - its management, technical preparations of trainings, selection of participants, etc.

Categories *Counselling and assistance in placing on labour market (59 activities)* and *Publicity (59 activities)* covered approximately 10 % of all activities.

Categories *Identification of opportunities to support employability of the target groups (4.0 %)* and *Evaluation, monitoring (2.2 %)* were not very frequent. The low frequency of the category *Identification of opportunities to support employability of the target groups* especially contrasts with high frequency of training activities - only one fifth of all projects contained at least one activity from the category whereas three quarters of all projects contained activities helping vulnerable groups obtain work skills.

Target groups

Within the call for proposal SOP LZ-FSR-2007/2.1./01 20 047 people, or 97.2 % of all 20 630 participants, finished project activities. Characteristic is relatively high percentage of women (58 %). Disadvantaged applicants for job belonged with 39 % to the most represented group of participants who finished activities.

Inhabitants of marginalized Roma communities were, with 25.7 %, second highest representation among target groups, especially in Kosice, Trnava and Presov region. 40 % of all activity participants from this target group were found in the region of Kosice.

Disadvantaged job applicants together with marginalized Roma communities made more than two thirds of all participants who finished activities. However, there is high probability of overlapping figures for both groups (we have to keep in mind difference between *a job applicant* and *unemployed*: while all job applicants are unemployed, not all unemployed apply for a job).

Another large group was composed of young people leaving the education process before finishing compulsory school attendance and before school leaving examination (14.7 %). Category *other* (10.9 %) represents homeless people, people addicted to alcohol, drugs, prisoners or ex-prisoners, etc.

The lowest representation is found in the target groups of people with disabilities (2,5 %) and people with family duties (1,7 %).

Activities and target groups

The most represented target group within category of activities *Acquiring work skills - training for labour market needs* were disadvantaged job applicants with 4211 or 44.30 % of all participants who finished activities in this category. Considerable part of participants within this category of activities was also represented by people from marginalized Roma communities with 3295 or 34.7 %. There was 995 people in the category *other* (10.5 %). Percentage of people in other target groups in this category did not overreach 6 %.

As for the category of activities *Job counselling and assistance*, the most participants who finished activities were composed of young people leaving the education process before finishing compulsory school attendance and before passing school leaving examination - 2394 or 38.3 % (91 % of which were women) of all participants who finished activities in this category of activities. Surprisingly, although 81% of all young people who took a part in different activities (2955 all together) participated in activities like job counselling and assistance (almost 74 % of 2394 participants were women), only 9 % of them participated in training of work skills. The third largest target group was category *other*, which made 9.8 % or 614 people. Amount of people with family duties was unexpectedly low with only 108 people or 1.7 % and the people with disabilities made 5.4 % or 337 people. The low figures reflect the level of representation of these target groups in projects.

Vast bulk of participants of activities within the category *Activities focused on improving of social adaptability of target groups* was represented by people from marginalized Roma community with 1607 people or 44.9 %. Disadvantaged job applicants made 32.2 % or 1151 of all applicants. The rest of the target groups followed with a huge margin and did not reach 8 %.

Finally, in the category of activities *Individual/community social work* the biggest part of participants who finished activities belonged to the category *other* with 301 people or 42.4% of participants who finished activities. The second largest group was composed of disadvantaged job applicants with 214 people or 30.2 % of participants who finished activities. Neither of the other target groups reached 10%, not even in marginalized Roma communities (3.2 %) where the percentage was surprisingly low as well. However, it is necessary to mention, that in December 2007 two calls for proposals focused on social work in communities were announced within the new Operational Programme Employment and Social Inclusion.

➤ **Projects implemented within the call for proposal SOP ĽZ 2007/2.1/02 and SOP ĽZ 2007/2.1/03**

The specific goal of both calls for proposals was, in accordance with amendment of SOP HR to **establish and strengthen regional and local networks focused on communities' development and solidarity support. Local partnerships of social inclusion were supposed to be a measure to fulfil the goal.**

Local partnership of social inclusion is an independent local association composed of representatives of local third sector organizations, business sector, and public sector organizations and, in some cases, individuals too. The goal of a partnership is to create conditions for good governance on a local level and its support through networking, monitoring and active involvement of stakeholders in decision processes.

SDF within two calls for proposals SOP ĽZ 2007/2.1/02 and SOP ĽZ 2007/2.1/03 funded 29 projects each representing one partnership of social inclusion. However, at the time the analysis was carried out, there were only 26 projects for final monitoring at disposition.

LPSIs were established mainly in the region of Banska Bystrica and region of Presov, i.e. in regions with high rate of long-term unemployment and high percentage of citizens from marginalized Roma communities.

There were altogether 228 activities divided into 12 categories carried out in 26 monitored LPSIs.

The highest proportion of all activities (18.8 %) belonged to *Activities related to the project realization*. The second highest proportion belonged to category *Publicity, dissemination of information on poverty and social exclusion* with 16.2 % of all activities. The third most represented category was *Preparation of strategic documents on employment a social inclusion* with 11.8 %. Activities from the category *Identification of local needs in area of social services and employment in territorial competence of LPSI* represented 8.8 % of all activities. Another category with higher ratio was a category *Trainings of LPSI members* with 7.9 %.

It is interesting that proportion of activities from category *Identification of local needs in area of social services and employment in territorial competence of LPSI* is lower than proportion of activities from category *Preparation of strategic documents on employment a social inclusion*. We would have rather expected just the opposite or at least the same figure for both as an identification of local needs in area of social services and employability is a prerequisite for any strategic document addressing the issue of local development.

Remarkable is high proportion of activities directly linked to community work. Activities from the category *Community work (activities of community workers), Building up networks of consultants* and *Professionalization of community social work* represented 13.6 % of all activities. In the new programme period LPSI and community work are supported through both, specially designed calls for proposals and continuing direct help.

Evaluation and recommendations

► Setting relevant and precisely defined indicators is a prerequisite for valid and reliable monitoring and evaluation at project, measurement, priority axis and the whole operational programme level. It is also necessary that activities in calls for proposals are defined in accordance with this system of indicators. Otherwise said, every main activity defined in a call for proposal should be measurable with help of a specific, precisely defined indicator with clearly identifiable relation between activity and indicator. If the previous condition is not met, monitoring and evaluation are absolutely useless as they provide only general and superficial information or, in worst case, total misinterpretation.

► It is not always possible to set an exhausting list of activities or target groups eligible for a call for proposal, not mentioning the fact that realization of some activities make sense only with specific target groups. Our proposal to resolve the problem is to define activities as well as target groups as categories. Two basic rules have to be observed. Categories have to be comprehensive, i.e. cover all possible activities or target groups related to the goal of the call for proposal. At the same time, they have to be clearly defined without any overlapping. It all requires a considerable analytic effort. Additionally, we suppose that correctly defined categories will help final beneficiaries fill in monitoring reports and achieve more precise results in monitoring and evaluation. We recommend to categorize participants by priority as it is defined in the apex XXIII of executive rules of general regulation of the Commission no. 1828/2006 and monitor disadvantaged applicants for a job according to their definition in the law about employment services only in national projects implemented by Ministry of Labour, Social Affairs and Family (as stated above, all job applicants are unemployed, but not all unemployed are job applicants).

► The quality of the data used in study had been influenced by inconsistency of final beneficiaries in filling final monitoring reports and by inconsistency of project managers in checking these reports. The inconsistency can be explained by work load of project managers as well as by their insufficient knowledge of goals of calls for proposals. Therefore it is necessary to increase an effort in training of final beneficiaries on project monitoring and to make sure that project managers pay more attention in checking monitoring reports.

► The projects implemented through all three calls for proposals in 2007 had low proportion of activities focused on problem analysis and social economical potential of localities and target groups. As it is known there are missing valuable data that would map living standards of the population at the local level in Slovakia. One of the reasons is generally low support of human resources assigned to create methodology and databases in specific areas. Therefore it is necessary within the frame of DOP to increase support of activities related to monitoring and valuation mainly on regional and local level.

Social Development Fund uses described know-how in preparing calls for proposals within the frame of the Operational Programme Employment and Social Inclusion in the new programme period of 2007-2013.

Zhrnutie najdôležitejších zistení

Všeobecné informácie o realizovaných projektoch

Opatrenie 2.1 Sektorového operačného programu Ľudské zdroje (SOP LZ) „Zlepšenie zamestnateľnosti skupín ohrozených sociálnym vylúčením“, ktorého realizáciu zabezpečoval Fond sociálneho rozvoja (FSR) v programovom období 2004 – 2006, bolo implementované pôvodne prostredníctvom národného projektu NP VI „Zvýšenie zamestnateľnosti skupín postihnutých a ohrozených sociálnym vylúčením prostredníctvom partnerstiev sociálnej inklúzie“, kde FSR vystupoval ako konečný prijímateľ. V priebehu rokov 2005-2006 prebiehala transformácia FSR na rozpočtovú organizáciu a na jar 2007 už v pozícii sprostredkovateľského orgánu (SORO), FSR vyhlásil tri výzvy na dopytovo orientované projekty (DOP).

Z celkovej alokovanej sumy 650 129 992 SKK na opatrenie 2.1 bolo vyčerpaných 96,26%. Prostredníctvom DOP sa realizovalo viac ako 85% finančných prostriedkov z európskeho sociálneho fondu a štátneho rozpočtu v pomere 80:20. Celková čerpaná suma v rámci DOP predstavovala 553 697 182 SKK a NP VI 72 143 950 SKK.

Nakoľko ukazovatele v SOP LZ boli nastavené skôr na projekty realizované prostredníctvom NP VI a neumožňovali adekvátne vyhodnotiť predovšetkým aktivity realizované na základe výzvy SOP LZ 2007/2.1/01, FSR (oddelenie analýz a hodnotenia dopadov) vypracoval vlastnú analytickú štúdiu, v ktorej sa zameral na identifikovanie aktivít, ich realizáciu podľa krajov, ako aj na účasť konkrétnych cieľových skupín na jednotlivých aktivitách podporených projektov.

Údaje pre analýzu boli získané na základe záverečných monitorovacích správ vypracovaných konečnými prijímateľmi po ukončení projektu. FSR si pre získanie podrobnejších informácií vyžiadal vyplnenie dvoch špecificky zostavených tabuliek v monitorovacej správe zameraných na identifikovanie konkrétnych aktivít a cieľových skupín, ktorým bola pomoc poskytnutá. V čase začatia spracovania dát (máj 2009), boli k dispozícii informácie za 64 projektov realizovaných na základe výzvy SOP LZ-FSR-2007/2.1/01 zameranej na širšie spektrum aktivít pre zvyšovanie zamestnateľnosti znevýhodnených skupín obyvateľstva. Taktiež sme disponovali údajmi za 26 projektov výziev SOP LZ 2007/2.1/02 a SOP LZ 2007/2.1/03, ktorých zámerom bola podpora lokálnych partnerstiev sociálnej inklúzie (LPSI) a tým aj účasti zainteresovaných strán na správe vecí verejných na lokálnej úrovni. Analýza teda poskytuje informácie na báze 90 projektov z celkového počtu 102 podporených DOP z ESF.¹ (V súlade s usmernením 1/2008 o ukončení programov štrukturálnych fondov pre programové obdobie 2004-2006 požiadalo 10 konečných prijímateľov prostredníctvom FSR o predĺženie termínu oprávnenosti výdavkov do 30.6. 2009 a konečný prijímateľ bol povinný predložiť záverečnú žiadosť o platbu do 31.7.2009. V čase spracovania údajov, neboli k dispozícii ani záverečné monitorovacie správy za 2 už ukončené projekty).

---

¹V súlade s usmernením 1/2008 o ukončení programov štrukturálnych fondov pre programové obdobie 2004-2006 požiadalo 10 konečných prijímateľov prostredníctvom FSR o predĺženie termínu oprávnenosti výdavkov do 30.6. 2009 a konečný prijímateľ bol povinný predložiť záverečnú žiadosť o platbu do 31.7.2009. V čase spracovania údajov, neboli k dispozícii záverečné monitorovacie správy za 2 už ukončené projekty.

Z hľadiska územného rozloženia boli všetky DOP realizované predovšetkým v krajoch s dlhodobou najvyššou nezamestnanosťou, a to predovšetkým v banskobystričskom, košickom a prešovskom kraji v rámci výzvy SOP ĽZ-FSR-2007/2.1/01 a banskobystričskom a prešovskom kraji v prípade ďalších dvoch výziev zameraných na LPSI.

Z hľadiska rozdelenia projektov podľa právnej formy konečných prijímateľov, takmer tri štvrtiny projektov výzvy SOP ĽZ-FSR-2007/2.1/01 realizovali občianske združenia spolu s mestami a obcami. V prípade výziev na podporu LPSI, tvorili absolútnu väčšinu konečných prijímateľov občianske združenia.

Na základe 90 analyzovaných projektov môžeme konštatovať, že koneční prijímatelia realizovali spolu 783 aktivít, z toho 555 v rámci výzvy SOP ĽZ-FSR-2007/2.1/01 a 228 aktivít na základe výziev SOP ĽZ 2007/2.1/02 a SOP ĽZ 2007/2.1/03.

Aktivity a cieľové skupiny z hľadiska naplnenia špecifických cieľov opatrenia 2.1 „Zlepšenie zamestnatel'nosti skupín ohrozených sociálnym vylúčením“

➤ Projekty realizované na základe výzvy SOP ĽZ 2007/2.1/01

Špecifickým zámerom výzvy SOP ĽZ-FSR-2007/2.1/01 bolo v súlade s Doplnkom k SOP ĽZ, **zvýšenie zamestnatel'nosti cieľových skupín prostredníctvom rozvoja osobných, sociálnych a pracovných zručností.**

Aktivity

Z celého spektra aktivít, ktoré boli pre potreby analýzy zoskupené do niekoľkých kategórií mali najpočetnejšie zastúpenie u realizovaných projektov aktivity zamerané na „*Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce*“, ktoré s počtom 166 predstavovali takmer tretinu (29,9%) z celkového počtu realizovaných aktivít. Za kategóriou „*Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce*“ sa skrývali najmä rôzne kurzy, ktoré mali absolventov aktivít naučiť základné zručnosti potrebné pre uplatnenie na trhu práce. Často šlo o kurzy používania PC, jazykové kurzy alebo iné kvalifikačné kurzy (napr. v oblasti poľnohospodárskej výroby, turizmu, remesiel a pod.).

Druhú najpočetnejšiu kategóriu aktivít tvorili „*Aktivity spojené s realizáciou projektu*“ s počtom 127, čo predstavovalo 22,9% z celkového počtu 555 realizovaných aktivít na báze sledovanej výzvy. Táto kategória aktivít zahŕňala celú „infraštruktúru“ spravovania projektu od jeho manažovania, zariadenia priestorov pre realizáciu projektu, prípravu a tlač materiálov pre školenia, či napríklad výber participantov do jednotlivých školiacich kurzov.

Približne 10% podiel na všetkých aktivitách mali aj aktivity kategórií „*Poradenstvo a asistancia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce*“ (59) a „*Publicita*“ (57).

Taktiež môžeme konštatovať, že aktivity z kategórií „*Identifikácia príležitostí pre podporu zamestnatel'nosti cieľovej skupiny*“ (4,0%) a „*Hodnotenie, monitorovanie*“ (2,2%) mali na celkovom počte aktivít len nepatrný podiel. Tieto skutočnosti pôsobia kontrastne

s vysokým počtom a častým zastúpením školiacich aktivít, keďže iba jedna pätina všetkých projektov obsahovala aspoň jednu aktivitu z kategórie „*Identifikácia príležitostí pre podporu zamestnatelnosti cieľovej skupiny*“, no až tri štvrtiny zo všetkých projektov obsahovali aktivity, ktoré mali pomôcť cieľovým skupinám získať pracovné zručnosti.

Cieľové skupiny

V rámci výzvy SOP ĽZ-FSR-2007/2.1/01 absolvovalo (t.j. ukončilo) projektové aktivity celkom 20 047 osôb, čo predstavovalo 97,2% zo všetkých 20 630 účastníkov aktivít. Pre populáciu absolventov projektových aktivít bol charakteristický pomerne vysoký podiel žien (58,%).

Medzi absolventmi projektových aktivít predstavovali najpočetnejšiu cieľovú skupinu *znevýhodnení uchádzači o zamestnanie*, ktorí tvorili takmer 39% zo všetkých absolventov aktivít.

Obyvatelia marginalizovaných rómskych komunit boli s 25,7% cieľovou skupinou s druhým najväčším zastúpením. Najviac obyvateľov marginalizovaných rómskych komunit absolvovalo projektové aktivity v košickom, trnavskom a prešovskom kraji, pričom v košickom kraji bol podiel na celkovom počte absolventov z tejto cieľovej skupiny až 40%.

Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie tvorili spolu s obyvateľmi marginalizovaných rómskych komunit viac než dve tretiny všetkých absolventov projektových aktivít. V tejto súvislosti sa nedá vylúčiť a je vysoko pravdepodobné, že tieto dve kategórie sa v monitorovacích správach prekrývali, pretože vzhľadom na definíciu znevýhodneného uchádzača o zamestnanie podľa zákona o službách zamestnanosti by sme za znevýhodneného uchádzača mohli označiť značné množstvo obyvateľov MRK (majúc na pamäti rozdiel medzi „uchádzačom o zamestnanie“ a „nezamestnaným“, keď všetci uchádzači o zamestnanie sú nezamestnanými, ale nie všetci nezamestnaní sú uchádzačmi o zamestnanie).

Pomerne početnú skupinu tvorili ešte *mladí ľudia predčasne opúšťajúci vzdelávací proces pred skončením povinnej školskej dochádzky, resp. pred maturitou* (14,7%) a absolventi v kategórii „*iné*“ (10,9%), kde boli zahrnutí napr. občania bez prístrešia, osoby závislé na alkohole a drogách, osoby po alebo vo výkone trestu odňatia slobody, a pod. Napokon ďalšie samostatne sledované cieľové skupiny, ako sú *ľudia so zdravotným postihnutím* (2,5%) a *osoby s rodinnými povinnosťami* (1,7%) nasledovali s pomerne veľkým odstupom. Najmenšie zastúpenie na realizovaných aktivitách mali *osoby so zdravotným postihnutím a osoby s rodinnými povinnosťami*.

Aktivity a cieľové skupiny

Najpočetnejšie zastúpenou cieľovou skupinou v rámci kategórie aktivít „*Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce*“ boli znevýhodnení uchádzači o zamestnanie s počtom 4211 absolventov, čo predstavovalo 44,30% zo všetkých absolventov tejto kategórie aktivít. Významnú časť absolventov tejto kategórie aktivít tvorili tiež obyvatelia marginalizovaných rómskych komunit s počtom 3295 osôb a podielom 34,7%. So značným odstupom nasledujú absolventi z kategórie „*Iné*“ s počtom 995 osôb

a podielom 10,5% . Podiel zvyšných cieľových skupín pri tejto kategórii aktivít nepresiahol hranicu 6%.

Pokiaľ ide o kategóriu aktivít „**Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce**“, najväčší počet absolventov tvorili *mladí ľudia predčasne opúšťajúci vzdelávací proces* s počtom 2394 osôb (z tohto počtu bolo takmer 91 % žien), čo tvorilo 38,3% podiel zo všetkých absolventov tejto kategórie aktivít. Prekvapivá je skutočnosť, že z celkového počtu mladých ľudí, ktorí predčasne opustili vzdelávací proces a zúčastnili sa na rôznych aktivitách projektov (spolu 2955 osôb), až 81 % absolvovalo práve aktivity zamerané na poradenstvo a asistenciu pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce (z celkového počtu 2 394 osôb bolo takmer 74% žien) a len 9% z celkového počtu tejto cieľovej skupiny absolvovalo aktivity zamerané *na školenia a nadobudnutie pracovných zručností*. S nevelkým odstupom nasledujú znevýhodnení uchádzači o zamestnanie s počtom 2216 osôb a relatívnym podielom 35,4%. Treťou najpočetnejšou cieľovou skupinou, ktorej členovia absolvovali aktivity z danej kategórie boli absolventi z kategórie „Iné“, ktorí s počtom 614 osôb tvorili 9,8% osôb. Prekvapujúci je nízky podiel osôb s rodinnými povinnosťami, ktorí s počtom 108 osôb tvorili len 1,7% absolventov tejto kategórie aktivít a rovnako len o niečo vyšší počet osôb so zdravotným postihnutím s 337 osobami a 5,4% zastúpením. Tieto nízke počty sú však odrazom celkovo nízkeho zastúpenia daných cieľových skupín na projektových aktivitách všeobecne.

V prípade kategórie aktivít „**Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny**“, jednoznačne najpočetnejšiu časť absolventov tvorili obyvatelia marginalizovaných rómskych komunít s počtom 1607 osôb a 44,9% percentným zastúpením. Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie boli s počtom 1151 a podielom 32,2% druhou najpočetnejšou cieľovou skupinou. Zvyšné cieľové skupiny nasledovali až so značným odstupom a ich podiel nepresiahol hranicu 8 %.

Napokon, pri kategórii aktivít „**Terénna/komunitná sociálna práca**“ tvorili najväčšiu časť absolventov osoby z kategórie „Iné“ s počtom 301 absolventov, čo predstavovalo 42,4% zo všetkých absolventov danej kategórie aktivít. Druhou najpočetnejšou cieľovou skupinou boli znevýhodnení uchádzači o zamestnanie s počtom 214 osôb t.j. 30,2%. Podiel zvyšných cieľových populácií nedosiahol v jednotlivých prípadoch ani 10%, pričom prekvapujúco nízky bol najmä v prípade obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít (3,2%). V tejto súvislosti je však potrebné podotknúť, že v decembri 2007 boli vyhlásené dve výzvy špeciálne zamerané na terénnu sociálnu prácu, ktoré sú už podporované v rámci nového programového obdobia z OP ZaSI.

➤ Projekty realizované na základe výzvy SOP ĽZ 2007/2.1/02 a výzvy SOP ĽZ 2007/2.1/03

Špecifickým zámerom oboch výziev bolo v súlade s Doplnkom k SOP ĽZ **vybudovanie a posilnenie regionálnych a miestnych sietí zameraných na rozvoj komunit a podporu solidarity. Nástrojom na uskutočnenie tohto zámeru mali byť lokálne partnerstvá sociálnej inklúzie.**

Lokálne partnerstvo sociálnej inklúzie je nezávislé lokálne združenie vytvorené zo zástupcov (najčastejšie) lokálnych organizácií tretieho sektora, podnikateľského sektora, verejnej správy a v niektorých prípadoch aj jednotlivcov. Partnerstvo pôsobí za účelom vytvorenia podmienok pre dobré riadenie na lokálnej úrovni a jeho podporu prostredníctvom sieťovania, mobilizácie a aktívneho zapojenia zainteresovaných skupín do rozhodovacích procesov.

FSR v rámci dvoch sledovaných výziev SOP ĽZ 2007/2.1/02 a SOP ĽZ 2007/2.1/03 podporil celkovo 29 projektov, pričom každý projekt reprezentoval jedno partnerstvo sociálnej inklúzie. V čase analyzovania však boli k dispozícii záverečné monitorovacie správy za 26 projektov.

LPSI boli realizované predovšetkým v banskobystričskom a prešovskom kraji, t.j. v krajoch s dlhodobou vysokou nezamestnanosťou a vysokým podielom obyvateľov marginalizovaných rómskych komunit na celkovej populácii. Až 17 LPSI sieťovalo partnerov pôsobiacich na území okresov, pričom šlo najmä o LPSI prešovského (6 LPSI), žilinského (4 LPSI) a banskobystričského kraja (3 LPSI).

Poskytnutím pomoci pre 26 sledovaných LPSI sa realizovalo celkovo 228 aktivít, ktoré boli roztriedené do 12 kategórií.

Najväčší podiel (18,8%) všetkých aktivít tvorili **„aktivity spojené s realizáciou projektu“**. Ide o očakávanú a ľahko pochopiteľnú skutočnosť, ktorá sa viaže na zabezpečenie samotnej existencie projektov. Druhou najpočetnejšou kategóriou aktivít bola **„publicita, šírenie informácií o problematike chudoby a sociálneho vylúčenia“** s celkovým podielom 16,2% v rámci všetkých realizovaných aktivít. V poradí treťou najpočetnejšou kategóriou aktivít bola **„tvorba strategických dokumentov na podporu zamestnanosti a sociálnej inklúzie“**, ktorá predstavovala 11,8%. Aktivity z kategórie **„identifikácia potrieb lokality v oblastiach sociálnych služieb, zamestnanosti v územnej pôsobnosti LPSI“** predstavovali 8,8% z celkového počtu aktivít. Z ostávajúcich kategórií aktivít mala významnejší podiel na celkovom počte aktivít tiež kategória **„zvyšovanie odbornosti členov LPSI“** s podielom 7,9%.

Ako zaujímavá sa javí skutočnosť, že podiel aktivít z kategórie **„identifikácia potrieb lokality v oblastiach sociálnych služieb, zamestnanosti v územnej pôsobnosti LPSI“** je menší, než podiel aktivít z kategórie **„tvorba strategických dokumentov na podporu zamestnanosti a sociálnej inklúzie“**. Skôr by sme mohli očakávať počet minimálne rovnaký ak nie vyšší, nakoľko pre tvorbu strategických dokumentov rozvoja lokality, ktoré z hľadiska svojho účelu musia obsahovať časti o sociálnych službách a zamestnanosti je prieskum aktuálneho stavu a potrieb v týchto oblastiach absolútne nevyhnutným predpokladom.

Pozoruhodný je tiež pomerne vysoký podiel aktivít priamo spojených s komunitnou prácou na celkovom počte aktivít. Aktivity z kategórií „komunitná práca (činnosť komunitných pracovníkov)“, „budovanie siete komunitných konzultantov“ a „profesionalizácia výkonu komunitnej sociálnej práce“ mali na všetkých aktivitách celkovo 13,6% podiel. V novom programovom období je podpora komunitnej práce a LPSI podporovaná na základe vecne oddelených, samostatných výziev, i keď pomoc pri spolupráci v tejto oblasti zostáva zachovaná.

Hodnotenie a odporúčania

- Pre účely presného a spoľahlivého monitorovania a hodnotenia na úrovni projektov, opatrenia, prioritnej osi, či celého operačného programu je nastavenie relevantných ukazovateľov s presne stanovenými definíciami nevyhnutnou podmienkou. V tomto smere je taktiež nutné, aby aktivity vo výzvach zodpovedali a boli formulované v súlade s použiteľným systémom indikátorov. Inak povedané, každá hlavná aktivita uverejnená vo výzve, by mala byť merateľná konkrétnym, presne zadaným indikátorom, pričom vzťah aktivita - indikátor by mal byť zmysluplný, čo možno najpriamejší a jasne zreteľný. Bez naplnenia takejto podmienky strácajú akékoľvek snahy o monitorovanie a hodnotenie zmysel, nakoľko v lepšom prípade poskytnú monitorovanie a hodnotenie len veľmi všeobecné a povrchné informácie, v horšom prípade získame informácie nezinterpretujúce skutočnosť, a teda vonkoncom nepoužiteľné.
- Pri formulovaní aktivít alebo cieľových skupín nie je vždy možné vymenovať úplne vyčerpávajúci zoznam možných oprávnených aktivít, resp. všetky možné cieľové skupiny, ktorých by sa aktivity danej výzvy mohli týkať. Nehovoriac už o skutočnosti, že realizácia niektorých aktivít má zmysel iba pri vybraných cieľových skupinách. Preto sme toho názoru, že zmysluplným riešením takéhoto problému je, aby boli tak aktivity ako aj cieľové skupiny formulované ako kategórie. Pri formulovaní kategórií aktivít, resp. cieľových skupín však musia byť dodržané dve základné pravidlá. Kategórie musia byť vyčerpávajúce, čo znamená, že svojím rozsahom musia pokrývať všetky možné aktivity alebo cieľové skupiny, ktoré zodpovedajú účelu a zameraniu výzvy. Kategórie ale musia byť aj jednoznačne vymedzené, to znamená, že nesmú zdieľať spoločné prvky, nesmie medzi nimi existovať prienik. Takéto definovanie kategórií si samozrejme vyžaduje značné analytické úsilie. Navyše, domnievame sa, že korektné stanovené kategórie značne sprehľadnia výzvu a v dôsledku toho pomôžu konečným prijímateľom pri vyplňaní monitorovacích správ a teda aj k presnejším výsledkom pri monitorovaní a hodnotení. Naopak, podcenenie procesu kategorizácie aktivít a cieľových skupín môže znova viesť k zníženiu presnosti a spoľahlivosti monitorovania a hodnotenia. V tejto súvislosti odporúčame účastníkov aktivít triediť podľa priority, ako je to uvedené v prílohe XXIII vykonávacích pravidiel všeobecného nariadenia komisie č.1828/2006 a sledovanie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, tak ako sú definovaní podľa zákona o službách zamestnanosti využívať len pri národných projektoch realizovaných ÚPSVaR (ako sme už spomenuli, všetci uchádzači o zamestnanie sú nezamestnanými, ale nie všetci nezamestnaní sú uchádzačmi o zamestnanie).
- Na kvalite dát sa podieľala v neposlednom rade aj nedôslednosť alebo neznalosť konečných prijímateľov pri vyplňaní záverečných monitorovacích správ, ale rovnako

aj nedôslednosť projektových manažérov pri kontrole záverečných monitorovacích správ. Táto nedôslednosť však môže súvisieť s ich veľkou pracovnou vyťaženosťou ako aj s nedostatočnou znalosťou vecne cieleného zamerania konkrétnych výziev. Preto je potrebné zvýšiť úsilie v oblasti školenia konečných prijímateľov ohľadom plnenia povinností pre potreby monitorovania projektov, ako aj venovať väčšiu pozornosť pri kontrolovaní monitorovacích správ zo strany projektových manažérov.

- V podstate pri projektoch realizovaných na základe všetkých troch výziev vyhlásených v roku 2007 sa preukázal relatívne nízky podiel aktivít zameraných na analýzu problémov a sociálno-ekonomického potenciálu lokalít, ako aj cieľových skupín. Je známe, že na Slovensku chýbajú kvalitné dáta z oblasti životnej úrovne obyvateľstva na lokálnej a miestnej úrovni. Jedným z hlavných dôvodov je všeobecne nízka podpora ľudských zdrojov pri tvorbe metodiky a dostupných databáz v danej oblasti. Preto je nevyhnutné aj v rámci výziev na DOP zvýšiť podporu aktivít zameraných na monitorovanie a hodnotenie predovšetkým na regionálnej a miestnej úrovni.

Uvedené poznatky Fond sociálneho rozvoja využíva pri príprave výziev v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia v novom programovom období 2007-2013.

1 Sektorový operačný program Ľudské zdroje – rámec pre realizáciu opatrení sociálnej inklúzie

Sektorový operačný program Ľudské zdroje (ďalej len „SOP ĽZ“) predstavoval jeden z nástrojov realizácie Národného strategického referenčného rámca pre obdobie rokov 2004-2006. Zameranie SOP ĽZ je dané zdrojom jeho financovania - Európskym sociálnym fondom - a vychádza prioritne z Európskej stratégie zamestnanosti. Prierezovými témami celého SOP ĽZ tak boli rozvoj aktívnej politiky trhu práce, snaha o posilnenie sociálnej inklúzie najmä prostredníctvom začleňovania jednotlivcov na trh práce (vyjadrenej vo zvýšenej zamestnateľnosti a zamestnanosti), ako aj snaha podporiť ich pri udržaní sa na ňom. Nasvedčuje tomu aj znenie globálneho cieľa SOP ĽZ, ktorým je „*Rast zamestnanosti založený na kvalifikovanej a flexibilnej pracovnej sile*“ a jeho rozdelenie do 3 špecifických cieľov:

- Zvýšenie zamestnateľnosti a pružnosti trhu práce;
  - Rozvoj inkluzívneho trhu práce a posilnenie princípu rovnosti príležitostí;
  - Zvýšenie kvalifikačného potenciálu a adaptability pracovnej sily.
- (SOP ĽZ 2004 :5-6)

V priamom vzťahu k napĺňaniu uvedených špecifických cieľov boli v rámci SOP ĽZ vytýčené tri priority :

- Rozvoj aktívnej politiky trhu práce;
- Posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitostí na trhu práce;
- Zvýšenie kvalifikácie a adaptability zamestnancov a osôb vstupujúcich na trh práce.

(SOP ĽZ 2004: 6)

Tieto priority boli rozpracované do ôsmich konkrétnych opatrení.

Rozvoj ľudských zdrojov a posilňovanie sociálnej inklúzie boli v tomto strategickom dokumente chápané jednoznačne cez orientáciu na trh práce, čo je, ako upozorňujú niektorí domáci autori (napr. Gerbery, Džambazovič, 2005), len zúžené chápanie celého konceptu sociálnej inklúzie. Podľa Kusej et al. (2008: 3) je takéto zjednodušené vnímanie sociálnej inklúzie v slovenskej administratívnej praxi na jednej strane výsledkom „ekonomizácie“ spoločenského diskurzu, ktorá sa na Slovensku v uplynulých rokoch odohrala. Vďaka nej sú ekonomický rast a zvyšovanie zamestnanosti vnímané ako riešenie všetkých spoločenských problémov. K takémuto zjednodušujúcemu videniu problematiky zvädza najmä nízka zamestnanosť ekonomicky aktívnej populácie na Slovensku, ako aj skutočnosť, že sociálne vylúčenie a vylúčenie z trhu práce sú úzko prepojené javy, ktoré si vo vzájomnom vzťahu často menia roly príčiny a následku. Na druhej strane sa podľa Kusej et al. (2008:3) môže na takomto zúženom chápaní sociálnej inklúzie podieľať fakt, že napríklad na rozdiel od Českej republiky, kde je pojem „sociálna inklúzia“ zákonne zadefinovaný, v slovenskom prostredí takto vymedzený nie je². Táto analýza si nekladie za cieľ polemizovať o príčinách takéhoto zúženého vnímania konceptu sociálnej inklúzie, avšak upozornenia na túto skutočnosť a jej dôsledky zaznievajú nielen z akademického prostredia, ale aj priamo z „terénu“. Nasvedčujú tomu jednak závery výskumu Sociologického ústavu Slovenskej akadémie vied (Kusá et al,

---

² Pojem sociální inkluze je vymedzený v zákone č. 108/2006 Sb. zo dňa 14.03.2006 o sociálnych službách.

2008) realizovaného so zámerom poodhaliť realitu fungovania lokálnych partnerstiev sociálnej inklúzie (ďalej v texte len „LPSI“) na Slovensku. Na druhej strane takéto závery potvrdilo aj stretnutie s predstaviteľmi lokálnych partnerstiev sociálnej inklúzie (LPSI), ktoré zorganizoval Fond sociálneho rozvoja (ďalej len „FSR“) v novembri 2008 pri príležitosti prezentácie výsledkov výskumu.

Formulácie cieľov, priorít a opatrení SOP LZ je možné vnímať tiež v kontexte štruktúry populácie nezamestnaných. Veľkú časť nezamestnaných totiž tvoria jednotlivci s rôznymi znevýhodneniami predstavujúcimi nielen bariéry pre prístup na trh práce, ale aj pre plnohodnotnú participáciu na spoločenskom živote. Ide predovšetkým o dlhodobo nezamestnaných, obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít, ľudí so zmenenou pracovnou schopnosťou, ľudí s problémami sociálneho začlenenia, rodiny alebo jednotlivcov s väčším počtom detí, resp. o ľudí opatrujúcich blízkych a členov rodiny, o mladých ľudí vyrastajúcich v znevýhodnenom sociálnom prostredí, atď. Na zvýšenie zamestnateľnosti uvedených skupín obyvateľstva a v dôsledku toho zvýšenie šancí na ich sociálne začlenenie sa sústredil druhý špecifický cieľ operačného programu „rozvoj inkluzívneho trhu práce a posilnenie princípu rovnosti príležitostí“. Tento špecifický cieľ bol realizovaný prostredníctvom dvoch opatrení:

Opatrenie 2.1: Zlepšenie zamestnateľnosti skupín ohrozených sociálnym vylúčením;

Opatrenie 2.2: Odstránenie prekážok rovnosti mužov a žien na trhu práce s dôrazom na zosúladenie pracovného a rodinného života (SOP LZ 2004: 29).

Uvedené opatrenia sa implementovali prostredníctvom národného projektu a dopytovo orientovaných projektov.

Fond sociálneho rozvoja (ďalej „FSR“) ako sprostredkovateľský orgán riadiaceho orgánu (Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny SR) implementoval pomoc z ESF v rámci napĺňania špecifického cieľa 2 „rozvoj inkluzívneho trhu práce“ prioritne v rámci opatrenia 2.1 a čiastočne pri opatrení 2.2. Táto analýza je venovaná iba Opatreniu 2.1 „Zlepšenie zamestnateľnosti skupín ohrozených sociálnym vylúčením“ a budeme sa v nej venovať len dopytovo orientovaným projektom, t.j. projektom schváleným na základe troch výziev vyhlásených na jar 2007.

1.1 Opatrenie 2.1 „Zlepšenie zamestnateľnosti skupín ohrozených sociálnym vylúčením“

Opatrenie 2.1 bolo zamerané na posilnenie sociálneho začleňovania rizikových cieľových skupín prostredníctvom zvýšenia ich zamestnateľnosti. Nástrojmi zvyšovania zamestnateľnosti mali byť najmä rozvoj sociálnych a pracovných zručností, zabezpečenie poradenstva v oblasti zamestnateľnosti či poskytovanie širokého spektra služieb, ktoré mali charakter sociálnej alebo komunitnej práce.

Veľké očakávania koncepcie SOP LZ boli tiež spájané so vznikom a pôsobením tzv. lokálnych partnerstiev sociálnej inklúzie, prostredníctvom ktorých malo dôjsť k identifikovaniu a napĺňaniu lokálnych potrieb za aktívnej participácie členov miestnej

samosprávy, predstaviteľov občianskej spoločnosti, no predovšetkým zástupcov sociálne vylúčených, resp. ľudí ohrozených sociálnym vylúčením.

Opatrenie 2.1 teda dopĺňalo klasické nástroje aktívnej politiky trhu práce, keďže špecifická situácia marginalizovaných a sociálne vylúčených obyvateľov celkom neumožňuje ich účinné a zmysluplné využitie. Úsilie o zlepšenie kvality života ľudí, ktorí sa z rôznych dôvodov ocitli na okraji spoločnosti s veľmi obmedzeným prístupom k službám, tovarom, či cenným zdrojom, ako aj snaha zvýšiť ich participáciu na chode spoločnosti, si vyžaduje na jednej strane individuálny prístup v podobe intenzívnej práce s jednotlivcom a jeho komunitou v ich prirodzenom prostredí. Pre začleňovanie marginalizovaných populácií sú však minimálne rovnako dôležité aj systémové riešenia v podobe vytvárania, resp. zefektívnenia mechanizmov mobilizácie, participácie a riadenia lokálnych aktérov, ktorí sú pre spoločné ciele (začleňovanie sociálne vylúčených nevynímajúc) schopní a najmä ochotní vynaložiť svoje úsilie a cenné zdroje.

Aj preto je v texte SOP Ľudské zdroje hlavný cieľ opatrenia „Zlepšenie zamestnatelnosti skupín zvlášť ohrozených sociálnym vylúčením a vytvorenie inkluzívneho trhu práce“ rozložený na viacero operačných cieľov:

- Vytvorenie a rozvoj lokálnych a regionálnych partnerstiev zameraných na rozvoj aktivačných a motivačných opatrení zamestnanosti a zlepšenie sociálnej inklúzie;
  - Zlepšenie podmienok pre socio-ekonomické aktivity komunit zamerané na osoby ohrozené sociálnou exklúziou;
  - Zvýšiť zainteresovanie a aktiváciu osôb s rizikom sociálnej exklúzie s cieľom znovu nadobudnúť a/alebo zlepšiť ich rozhodujúce zručnosti, vzdelanie, kvalifikáciu a umožniť im prístup k hlavným aktivitám;
  - Zvýšiť angažovanosť subjektov a organizácií zaoberajúcich sa programami sociálnej integrácie sociálne vylúčených ľudí a ľudí s rizikom sociálnej exklúzie.
- (SOP ĽZ: 30)

Ako je možné z uvedených cieľov vyčítať, pôvodný text SOP ĽZ spájal opatrenie 2.1 najmä s pôsobením LPSI. Okrem explicitného zámeru vytvoriť partnerstvá za účelom rozvoja aktivačných a motivačných opatrení, nasvedčuje tomu tiež záujem o zlepšenie podmienok pre sociálno-ekonomické aktivity celých komunit, no najmä snaha o zvýšenie angažovanosti a participácie tých aktérov, ktorí vykonávajú alebo by mohli vykonávať činnosti v oblasti sociálneho začleňovania marginalizovaných populácií. Práve podpora a rozvoj celoslovenskej siete LPSI mali byť jednou z kľúčových činností FSR a za týmto účelom sa začal implementovať Národný projekt VI „Zvýšenie zamestnatelnosti skupín postihnutých a ohrozených sociálnym vylúčením prostredníctvom partnerstiev sociálnej inklúzie“ (ďalej v texte len „NP VI.“) (FSR, 2008: 1-2). Z dôvodu závažných problémov pri implementácii NP VI nebolo možné pokračovať v ďalšej realizácii projektu tak ako bol schválený, čo okrem iného viedlo aj k transformácii FSR na štátnu rozpočtovú organizáciu, k postupnému ukončeniu NP VI a k snahe zachrániť existenciu novovzniknutých LPSI prostredníctvom rôznych programov podpory financovaných zo štátneho rozpočtu SR (FSR, 2008: 3).

Túto situáciu reflektoval Doplnok k SOP ĽZ z roku 2008 (ďalej v texte len „Doplnok“) vo svojich formuláciách hlavných cieľov opatrenia a špecifických zámerov opatrenia (čím sa jeho autori pravdepodobne snažili zachovať pôvodnú hierarchiu: hlavný cieľ opatrenia → špecifické

ciele opatrenia, aj keď v tomto prípade pôsobia zámery skôr ako nástroje realizácie cieľov). Hlavnými cieľmi opatrenia 2.1 tak podľa Doplnku sú:

- zlepšiť sociálne začlenenie zamerané na zamestnanosť skupín ohrozených sociálnym vylúčením;
- zvýšenie počtu pracovných príležitostí a zamestnatel'nosti cieľových skupín;
- zlepšenie životných podmienok a zaistenie udržateľného príjmu cieľovej skupiny;

Špecifické zámery opatrenia sa vzťahujú na:

- rozvoj sociálnych a pracovných zručností, preškoľovanie a celkovú podporu;
- potlačenie existujúcej diskriminácie zraniteľných a vylúčením znevýhodnených skupín;
- rozvoj osobných, sociálnych a odborných zručností, ktoré sú nevyhnutné pri opätovnom začlenení sa na trh práce a do spoločnosti;
- vybudovanie a posilnenie regionálnych a miestnych sietí, zameraných na rozvoj komunit a podporu solidarity .

(SOP LZ Doplnok programu 2008: 62-63)

Ako je však z uvedených cieľov a zámerov opatrenia vidno, ciele a zámery opatrenia uvedené v Doplnku sa už neviažu na činnosť LPSI tak priamočiaro, ako tomu bolo v pôvodnom dokumente SOP LZ. Najmä špecifické zámery opatrenia sú formulované tak, že zahŕňajú činnosti, ktoré nepatria medzi priame aktivity LPSI a reflektujú skôr mikro úroveň sociálneho začleňovania (rozvoj sociálnych, pracovných zručností jednotlivca). V našej analýze sa sústredíme na to, ako k vytýčeným cieľom a zámerom opatrenia prispeli dopytovo orientované projekty.

2 Metodológia

2.1 Východiská analýzy

Bližší pohľad na ciele a zámery opatrenia uvedené v Doplnku umožňuje konštatovať, že ich formulácie sú pomerne všeobecné a v miere svojej konkrétnosti sa veľmi neodlišujú od ich predchodcov v pôvodnom texte SOP LZ. Ciele opatrenia 2.1 sú v Doplnku operacionalizované prostredníctvom indikátorov výstupu, výsledku a dopadu. (Pozri tabuľku č.1)

Z tabuľky je pomerne jasne vidieť, že aj keď Doplnok k SOP LZ čiastočne reflektoval zmeny v implementácii a teda aj v zameraní opatrenia 2.1 prostredníctvom preštruktúrovania špecifických cieľov opatrenia, táto situácia nijako neovplyvnila nastavenie indikátorov naplňania jeho jednotlivých cieľov. V tejto súvislosti je nutné dodať, že pri hodnotení príspevku dopytovo orientovaných projektov k naplňaniu cieľov opatrenia má zmysel venovať pozornosť predovšetkým indikátorom výstupu, prípadne výsledku, nakoľko väčšina indikátorov vyšších úrovní (výsledku a dopadu) sú už agregovanými indikátormi. Inak povedané, pre konečného prijímateľa pomoci (ďalej len „KP“) boli z hľadiska zaznamenania výsledkov jeho vlastného

projektu irelevantné, pretože tieto indikátory vyjadrujú hodnoty za všetky (a teda nie len jeden) projekty daného opatrenia. KP teda nemá možnosť vyplniť hodnoty všetkých indikátorov výsledku a dopadu správne a relevantne.

Tabuľka č.1: Indikátory a ciele opatrenia 2.1 „Zlepšenie zamestnatel'nosti skupín ohrozených sociálnym vylúčením“

Opatrenie 2.1	
VÝSTUP:	
1. Počet zúčastnených znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie na aktivitách projektov	Východzí stav: 0 Cieľ 2008: 9.000
2. Počet zaangažovaných partnerstiev	Východzí stav: 0 Cieľ 2008: 130
3. Počet vypracovaných strategických rozvojových plánov a akčných plánov zamestnanosti	Východzí stav: 0 Cieľ 2008: 100
VÝSLEDOK:	
1. Percento umiestnenia znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie zúčastnených na programoch predprípravy	Východzí stav: 0 Cieľ 2008: 35%
2. Počet vytvorených pracovných miest v sektore sociálnej ekonomiky	Východzí stav: 0 Cieľ 2008: 300
3. Počet fungujúcich partnerstiev na konci realizácie projektu na lokálnej a mikroprojektovej úrovni	Východzí stav: 0 Cieľ 2008: 130
DOPADY:	
1. Percento zníženia nezamestnanosti cieľovej skupiny znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie	Východzí stav: 0 Cieľ 2008: 2%
2. Počet fungujúcich partnerstiev 1 rok po ukončení realizácie projektu	Východzí stav: 0 Cieľ 2008: 70

Zdroj: Doplnok k SOP EZ, s. 65

Zo znenia indikátorov výstupu je možné implicitne vyčítať, že sú zamerané primárne na pôsobenie LPSI. Výraz implicitne neuvádzame náhodne, nakoľko k všetkým indikátorom opatrenia chýba ich definícia a tak napríklad v prípade indikátora „počet zaangažovaných partnerstiev“ sa môžeme len domnievať, že slovo „partnerstvo“ sa vzťahovalo na LPSI (ako sa z analýzy záverečných monitorovacích správ ukázalo, KP nechápali význam tohto slova rovnako). Skutočnosť, že všetky indikátory boli uvedené bez definície, robí mnohé z nich takmer nepoužiteľnými nástrojmi merania, keďže sa značne znížila ich schopnosť zmerať dosahovanie cieľov opatrenia valídne (merať to, čo mali merať) a reliabilne (merať to spoľahlivo). Jediný indikátor výstupu, ktorý sa nevzťahoval výhradne na LPSI, bol indikátor „Počet zúčastnených znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie na aktivitách projektov“. Tento indikátor má však už podľa svojho názvu vzhľadom k cieľom opatrenia len veľmi obmedzenú výpovednú hodnotu a svojim zameraním ostáva len na „povrchu“, resp. najvšeobecnejšej úrovni opisu realizovaných projektov.

Vzhľadom na zameranie výziev, ktoré FSR v rámci opatrenia 2.1 realizoval v rokoch 2007-2009, bol tento stav z hľadiska hodnotenia opatrenia úplne nevyhovujúci. Zvolené indikátory okrem spomínaných problémov najmä s reliabilitou vonkoncom neumožnili sledovať spektrum

aktivít, ktoré v rámci výziev pre dané opatrenie koneční prijímatelia realizovali. Z troch výziev určených pre dopytovo orientované projekty, ktoré v rámci opatrenia vyhlásil FSR, boli 2 zamerané na podporu LPSI (novovznikajúce a už existujúce) a 1 výzva bola bez špecifického vymedzenia, nakoľko sa prostredníctvom nej mohli realizovať aktivity pomerne širokého charakteru pokrývajúce spektrum činností od individuálneho pracovného poradenstva až po zriaďovanie komunitných centier.

Prihliadnuc na všetky uvedené okolnosti sa Oddelenie analýz a hodnotenia dopadov FSR rozhodlo vypracovať štúdiu, vďaka ktorej by bolo možné získať hlbší pohľad na realizované dopytovo orientované projekty a celkovo tak lepšie zhodnotiť ich príspevok k napĺňaniu cieľov opatrenia 2.1.

2.2 Výskumné otázky

Pri koncipovaní tejto štúdie sme vychádzali z tejto hlavnej výskumnej otázky:

Ako prispeli dopytovo orientované projekty k napĺňaniu cieľov opatrenia 2.1?

Túto hlavnú výskumnú otázku sme rozložili na niekoľko parciálnych:

1. Aké aktivity sa realizovali v rámci dopytovo orientovaných projektov?
2. Koľko aktivít bolo zrealizovaných dopytovo orientovanými projektmi?
3. Ako bolo na jednotlivých aktivitách dopytovo orientovaných projektov zastúpené obyvateľstvo zraniteľných cieľových skupín?

Tieto otázky sú v texte štúdie ešte ďalej štruktúrované. Ako je z formulácie výskumných otázok vidno, sú popisného charakteru. Ich znenie vyplýva z už predostretej východiskovej situácie - iniciatíva uskutočniť túto štúdiu bola daná skutočnosťou, že vo vzťahu k realizovaným projektom neboli, okrem prehľadu čerpania finančných prostriedkov a nevyhovujúceho súboru indikátorov, k dispozícii v podstate žiadne konkrétnejšie informácie.

2.3 Jednotky analýzy

Jednotkami analýzy boli samotné dopytovo orientované projekty realizované v rámci opatrenia 2.1. FSR na základe 3 výziev vyhlásených na realizáciu opatrenia 2.1. podporil celkovo **102 projektov**. Z tohto počtu bolo **73 projektov** v rámci výzvy **SOP IZ-FSR-2007/2.1/01** (ďalej v texte len „výzva 01“), **25 projektov** v rámci výzvy **SOP IZ-FSR-2007/2.1/02** uzavretá výzva pre už existujúce LPSI, (ďalej v texte len „výzva 02“) a **4 projekty** v rámci výzvy **SOP IZ-FSR-2007/2.1/03** pre novo vznikajúce LPSI (ďalej v texte len „výzva 03“).

2.4 Postup analýzy

Pôvodný zámer bol analyzovať projekty na základe záverečných monitorovacích správ (ďalej len „ZMS“), ktoré koneční prijímatelia vyplňali po ukončení realizácie projektu. Pre tento účel bolo však potrebné vytvoriť špeciálne tabuľky (pozri prílohu č.1 a č.2, v záverečnej

monitorovacej správe časť 7), ktoré pôvodne neboli súčasťou monitorovacích správ. Tabuľka relevantná pre KP, ktorí realizovali projekty na základe výzvy **01** (pozri prílohu č.1), vo svojej hlavičke obsahovala názov aktivity, v riadkoch cieľovú populáciu a v stĺpcoch počet príslušníkov cieľovej populácie (celkovo/ ženy), ktorí sa aktivity zúčastňovali a ktorí ju úspešne ukončili. Monitorovacie správy však boli upravené aj pre KP z výziev **02 a 03** a to konkrétne v časti 6 (pozri prílohu č. 2), kde boli doplnené stĺpce s počtom osôb z rôznych „profesijných“ kategórií (zamestnávateľa/podnikateľa, experti/odborníci, komunitní konzultanti, atď.) participujúcich na aktivitách LPSI. Koneční prijímatelia, ktorí realizovali aktivity v rámci výzvy **01** nevyplňali časť monitorovacej správy určenú pre KP z výzvy **02 a 03** a naopak.

Prvým krokom analýzy bola kategorizácia aktivít na základe ich zoznamu v jednotlivých výzvach. Vzhľadom na veľký počet rôznorodých aktivít, ktoré výzvy obsahovali (vo výzvach **02 a 03** boli aktivity ešte rozdelené na povinné a nepovinné), ako aj vzhľadom na to, že sa mnohé aktivity aspoň podľa názvu významovo prekrývali, sme tento krok považovali za nevyhnutný. Pri podrobnejšom oboznámení sa s vyplnenými monitorovacími správami sme však zistili, že aktivity, ktoré v nich boli uvedené, nebolo možné jednoznačne identifikovať s aktivitami vo výzvach (či už z hľadiska názvu ale nezriedka i vecného obsahu). Preto sme pôvodnú kategorizáciu aktivít museli upraviť na základe obsahovej analýzy žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej len „žiadosť o NFP“), v ktorých je uvedený presný popis projektom realizovaných aktivít. Analýza žiadostí o NFP sa ukázala ako nevyhnutný krok aj z dôvodu, že z názvov aktivít uvedených v záverečných monitorovacích správach nebolo možné jednoznačne zistiť ich zameranie. Zaradenie aktivít do jednotlivých kategórií iba podľa názvu by teda značne skreslilo výsledky celej analýzy.

Po kategorizácii aktivít v jednotlivých výzvach sme taktiež skategorizovali cieľové populácie, na ktoré boli aktivity projektov zamerané. Tento krok sa však týkal len výzvy **01**, nakoľko KP pre výzvy **02 a 03** mali cieľové skupiny, ktoré participovali na aktivitách LPSI, zadefinované už priamo v časti 6 monitorovacej správy. Ku kategorizácii cieľových populácií sme pristúpili z dvoch dôvodov. Jednak sa charakteristiky cieľových populácií v mnohých prípadoch prekrývali (napr. dlhodobozamestnaní a znevýhodnení uchádzači o zamestnanie). Druhým dôvodom bolo, že niektoré cieľové skupiny boli v aktivitách projektov zastúpené len minimálne (napr. bezdomovci), preto sme sa ich rozhodli zaradiť do kategórie „iné“. Tento krok mal aj svoj praktický význam, nakoľko značne zjednodušil a najmä urýchlil spracovanie dát.

Pri spracovaní dát bola použitá deskriptívna štatistika (frekvencie, percentá, krostabulácie, priemery). V prípade výzvy **01** sme venovali pozornosť aktivitám a cieľovým skupinám. V prípade výziev **02 a 03** to boli aktivity, nakoľko údaje o počte osôb participujúcich na aktivitách LPSI sa po predbežnej analýze záverečných monitorovacích správ ukázali ako chybné a nespoľahlivé a teda v konečnom dôsledku nepoužiteľné. Spracovanie výsledkov bolo zrealizované s použitím programu SPSS 16.0., dáta boli do databázy vkladané dva krát, aby sa zminimalizovalo riziko chyby pri zadávaní údajov.

2.5 Problémy pri spracovaní dát a obmedzenia pri ich interpretácii

V priebehu analýzy sme narazili na niekoľko skutočností a odhalili viacero problémov, ktoré majú zásadný vplyv na presnosť a spoľahlivosť dát získaných zo záverečných

monitorovacích správ a celkovo tak ohraničujú možnosti interpretácie výsledkov štúdie. Uvedené zistenia sme rozdelili do dvoch hlavných kategórií - týkajúce sa aktivít projektov a týkajúce sa cieľových skupín. Aj keď sme sa ich pre prehľadnosť snažili oddeliť, zistenia v rámci oboch skupín vzájomne súvisia a sú prepojené. Napokon, celkovú kvalitu získaných dát v zásadnej miere ovplyvnila neštandardizovanosť pri vyplňaní opisu aktivít v žiadostiach o NFP.

2.5.1 Aktivity

Ako sme už uviedli v texte skôr, vzhľadom na veľký počet a obsahom prekrývajúce sa zameranie aktivít uvedených vo všetkých troch výzvach, sme sa rozhodli tieto aktivity skategorizovať. Po predbežnej analýze záverečných monitorovacích správ a žiadostí o NFP sme rozdelili aktivity na dva základné typy:

- **Aktivity zamerané priamo na cieľovú skupinu**
- **Aktivity zamerané na projekt samotný, resp. aktivity, ktoré neboli priamo zamerané na cieľovú skupinu**

O aktivitách zameraných priamo na cieľovú skupinu vypovedá už ich samotný názov. Kategórie aktivít zameraných na cieľovú skupinu vo výzve **01** boli nasledovné:

- Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce
- Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce
- Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny
- Terénna/komunitná sociálna práca

Za kategóriou „*Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce*“ sa skrývali najmä rôzne kurzy, ktoré mali absolventov aktivít naučiť základné zručnosti potrebné pre uplatnenie sa na trhu práce. Často šlo o kurzy používania PC, jazykové kurzy alebo iné kvalifikačné kurzy (napr. v oblasti poľnohospodárskej výroby, turizmu, remesiel a pod.).

Kategória „*Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce*“ zahŕňala aktivity ako poradenstvo pri hľadaní pracovného miesta, kariérne poradenstvo (najmä pre mladých ľudí), rôzne motivačné kurzy a pod.

Pod kategóriu „*Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny*“ sme zahrnuli aktivity ako socializačno-psychologické kurzy, aktivity zamerané na vzdelávanie cieľovej skupiny v oblasti riešenia rodinných a finančných problémov, v oblasti školenia mäkkých zručností (soft skills) a pod.

Napokon pod kategóriu „*Terénna/komunitná sociálna práca*“ sme zahrnuli najmä vytvorenie komunitných centier, činnosť komunitných konzultantov a ich asistentov, vzdelávanie komunitných konzultantov či výkon terénnej a komunitnej práce v obci.

Aj keď boli v centre našej pozornosti aktivity zamerané priamo na cieľovú skupinu, museli sme do našej analýzy zahrnúť aj aktivity, ktoré neboli vždy viazané na cieľovú populáciu. Aj na tieto aktivity boli totiž vynaložené finančné prostriedky z ESF a napokon aj vďaka nim dokážeme poskytnúť úplnejší obraz o dopytovo orientovaných projektoch v kontexte všetkých realizovaných aktivít.

Aktivity zamerané na samotný projekt pozostávali najmä z riadenia a technického zabezpečenia projektu (riadenie, zabezpečenie miestností, vybavenia, tlačív, učebných pomôcok, výber participantov na projekte a pod.), no patrilo sem napríklad aj hodnotenie projektu alebo zabezpečenie jeho publicity.

V tejto skupine aktivít sa nachádzala aj kategória aktivít „*identifikácia príležitostí pre podporu zamestnateľnosti cieľovej skupiny*“, ktorá zahŕňala aktivity ako identifikáciu regionálneho potenciálu s ohľadom na zamestnateľnosť, kontaktovanie potenciálnych zamestnávateľov a pod. Aktivity tejto kategórie neboli vykonávané priamo s cieľovou skupinou, nebola však zameraná ani bezprostredne na projekt samotný. Keďže sme však za základné deliace kritérium pre typy aktivít považovali ich zameranie/nezameranie na cieľovú skupinu, rozhodli sme sa danú kategóriu aktivít zaradiť medzi aktivity zamerané na projekt

Ani samotná kategorizácia aktivít nebola úplne bezproblémová. V niektorých prípadoch nebolo možné zistiť zameranie aktivity ani po podrobnom preštudovaní žiadosti o NFP (opis aktivity v nej chýbal, bol veľmi všeobecný, atď.) Štúdiá teda neobsahuje údaje o aktivitách, ktorých povahu, resp. zameranie sa nám nepodarilo konkrétnejšie identifikovať. Takéto „neidentifikovateľné“ aktivity však nepredstavovali nijako zásadnú časť z celkového počtu aktivít (cca 2%). Taktiež sme sa stretli s prípadmi, keď boli či už v záverečnej monitorovacej správe, alebo v žiadosti o NFP uvedené viaceré aktivity (resp. viacero kategórií aktivít) ako jedna aktivita. V takomto prípade sme pri kategorizácii aktivít prihliadali na dve kritériá:

- 1) „váha“ (podiel) jednotlivých aktivít (kategórií aktivít) v opise aktivity v žiadosti o NFP;
- 2) celkové zameranie projektu.

Problém predstavovala aj skutočnosť, že v záverečných monitorovacích správach neboli vždy pri aktivitách uvedené cieľové skupiny, na ktoré sa zameriavali. V niektorých prípadoch ani nemohli byť tieto údaje o cieľovej skupine poskytnuté, keďže sa daná aktivita neorientovala priamo na cieľovú skupinu. Ide najmä o aktivity výzvy **01**. Napríklad zriadenie komunitného centra sme ako aktivitu zaradili do kategórie „*terénna/komunitná sociálna práca (vrátane komunitných centier)*“. Aj keď nie je samotné zriadenie komunitného centra aktivitou realizovanou priamo na cieľovú populáciu (cieľová populácia využíva komunitné centrum, na jeho zriadení však neparticipovala), nachádza sa v jednej kategórii spolu s aktivitami, pri ktorých sa cieľová populácia v monitorovacej správe uvádza. Dochádza teda k skresleniu údajov v rámci kategórie (keby nás zaujímal napr. údaj o priemernom počte „doručenia“ tejto kategórie aktivít na jeden projekt), pretože sa v nej nachádza viac aktivít než len tie, ktoré boli orientované priamo na cieľovú populáciu.

2.5.2 Cieľové skupiny

Určitým problémom s kategorizáciou sme sa nevyhli ani v prípade cieľových skupín. Snáď najväčšia ťažkosť spočívala vo fakte, že mnohé z cieľových skupín, ktoré boli uvedené vo výzvach nespĺňali jednu zo základných vlastností „ideálnej“ kategórie - a síce, že sa obsahovo/významovo nebudú prekrývať s inými cieľovými skupinami. Niektoré z cieľových skupín sú totiž vymedzené tak široko (napr. obyvatelia separovaných a segregovaných rómskych komunít, znevýhodnení uchádzači o zamestnanie), že by sa pod ne dala zaradiť

takmer ľubovoľná cieľová skupina, ktorú daná výzva obsahuje. Tento fakt je daný aj mnohodomenzionalnosťou sociálneho vylúčenia - v prípadoch určitých cieľových skupín sa jednotlivé znevýhodnenia spájajú, resp. sú vzájomne previazané. Aj keď je možné tieto cieľové skupiny analyticky oddeliť, v praxi sa medzi nimi takéto „čistý rez“ urobiť väčšinou nedá a ich zaradenie do jednej zo skupín uvedených vo výzve by bolo vecou arbitrálneho rozhodnutia, ktoré by pri opätovnom posúdení mohlo skončiť s iným výsledkom. Na základe našej analýzy záverečných monitorovacích správ sa domnievame, že KP sa s týmto problémom stretávali pomerne často, čomu nasvedčuje aj fakt, že v záverečných monitorovacích správach výzvy 01 boli „znevýhodnení uchádzači o zamestnanie“ a „obyvatelia separovaných a segregovaných rómskych komunít“ zďaleka najpočetnejšie.

Pri analýze sme v monitorovacích správach taktiež nezriedka narazili na cieľové skupiny, ktoré sa vo výzve medzi oprávnenými cieľovými skupinami nenachádzali. Išlo napríklad o dlhodobo nezamestnaných, občanov starších ako 50 rokov alebo niekedy len jednoducho o „záujemcov“. V prípade dlhodobo nezamestnaných sme uvedenú cieľovú skupinu kategorizovali ako znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie. Vo zvyšných prípadoch sme takéto cieľové skupiny zaradili do kategórie „iné“. Tento postup vysvetľuje aj pomerne veľký výsledný podiel kategórie „iné“ pri cieľových populáciách aktivít dopytovo orientovaných projektov.

Ďalším problémom, s ktorým sme sa stretli bolo, že koneční prijímatelia v záverečnej monitorovacej správe niekedy vyplnili len údaje o počte príslušníkov cieľovej skupiny, ktorí aktivitu začali, alebo len údaj o počte ľudí, ktorí ju úspešne skončili (záverečná monitorovacia správa mala pre každú aktivitu a cieľovú populáciu obsahovať oba tieto údaje). V takomto prípade sme tento údaj považovali za smerodajný aj pre chýbajúcu položku. Týmto postupom sa s veľkou pravdepodobnosťou mierne skreslil (znížil) údaj o počte príslušníkov cieľových populácií, ktorí sa na jednotlivých kategóriách aktivít zúčastňovali a taktiež sa skreslil (zvýšil) počet príslušníkov cieľových populácií, ktorí jednotlivé kategórie aktivít úspešne ukončili.

Napokon, pri interpretácii počtu príslušníkov danej cieľovej skupiny, ktorí sa zúčastňovali, resp. úspešne ukončili jednotlivé kategórie aktivít, je potrebné upozorniť na skutočnosť, že tieto údaje predstavujú súčty za jednotlivé kategórie aktivít na úrovni projektu. Keďže z monitorovacích správ nebolo možné vysledovať, či cieľové skupiny pri jednotlivých aktivitách patriacich do rovnakej kategórie (napr. projekt realizoval tri rôzne aktivity, ktoré spadali do kategórie „Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce“) tvorili tí istí ľudia, údaje o počte príslušníkov cieľových skupín, ktorí sa na aktivite zúčastnili alebo ju úspešne dokončili, je nutné interpretovať skôr ako počet „realizovaní/poskytnutí danej kategórie aktivít“. Inak povedané, údaje o počte príslušníkov cieľových skupín, ktorí sa na aktivitách projektov zúčastňovali, resp. ich dokončili, nezodpovedá počtu *osôb, ktoré danú aktivitu absolvovali alebo ukončili*. Tento údaj je nutne vyšší, než počet osôb, ktoré sa aktivít zúčastnili alebo ich ukončili, pretože rôzne aktivity rovnakej kategórie mohli a s vysokou pravdepodobnosťou absolvovali v niektorých prípadoch aj tí istí ľudia (a tak sa jeden človek stal užívateľom viacerých služieb), čo je však v monitorovacej správe zaznamenané ako „nový prípad/ďalší človek“. Dovoľujeme si teda upozorniť, že pri ďalšej práci s údajmi uvedenými v tejto štúdii je potrebné mať túto skutočnosť neustále na pamäti, nakoľko jej opomenutie a nesprávna interpretácia údajov môže viesť k vážnemu skresleniu skutočnosti.

3 Analýza dopytovo orientovaných projektov- Výzva 01

3.1 Základné charakteristiky projektov

V rámci výzvy 01 podporil FSR celkovo 73 projektov, pre účely tejto štúdie sme však mali k dispozícii údaje len za 64 projektov. Projekty boli realizované predovšetkým v banskobystrickom, košickom a prešovskom kraji, teda v regiónoch s najvyššou mierou dlhodobej nezamestnanosti.

Počty všetkých realizovaných projektov podľa jednotlivých krajov znázorňuje nasledujúca tabuľka č.2:

Tabuľka č.2: Výzva 01 - Realizované projekty podľa kraja

Kraj	Počet projektov	Percentá
Nitriansky	11	17,2
Trnavský	5	7,8
Trenčiansky	0	0
Žilinský	3	4,7
Banskobystrický	15	23,4
Prešovský	12	18,8
Košický	15	23,4
Projekty realizované na území viacerých krajov	3	4,7
Celkom	64	100,0

Realizátormi projektov, resp. konečnými prijímateľmi boli predovšetkým občianske združenia, ako aj mestá a obce. Tieto subjekty realizovali spolu bezmála tri štvrtiny zo všetkých projektov. Tabuľka č.3 znázorňuje rozdelenie projektov podľa právnej formy konečného prijímateľa:

Tabuľka č.3: Výzva 01 - Realizované projekty podľa právnej formy konečného prijímateľa(KP)

Právna forma KP	Počet	Percentá
Rozpočtové a príspevkové organizácie	1	1,6
Obec, Mesto	22	34,4
Občianske združenie	25	39,0
Nadácia	3	4,7
Nezisková organizácia	8	12,5
Iné	5	7,8
Celkom	64	100,0

3.2 Aktivity

3.2.1 Základné informácie

V rámci 64 projektov bolo realizovaných celkovo 555 aktivít. Na cieľové skupiny bolo zameraných 294 (52,97%) aktivít a na projekt samotný 261 (47,03%) aktivít. Rozloženie početností jednotlivých aktivít zobrazuje tabuľka č.4:

Tabuľka č.4: Výzva 01 - Rozdelenie aktivít v jednotlivých kategóriách - všetky aktivity

Aktivity	Počet	Percentá
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	166	29,90
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	59	10,60
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	37	6,66
Terénna/komunitná sociálna práca	32	5,76
Identifikácia príležitostí pre podporu zamestnateľnosti cieľovej skupiny	22	3,96
Hodnotenie, monitorovanie	12	2,16
Publicita	57	10,27
Aktivity spojené s realizáciou projektu (riadenie, výber účastníkov, zabezpečenie priestorov, príprava materiálov,...)	127	22,88
Iné	43	7,74
Spolu	555	100,00

Z tabuľky je zrejmé, že najpočetnejšou kategóriou aktivít bolo „Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce“ s počtom 166 aktivít, čo predstavovalo takmer tretinu (29,90%) z celkového počtu realizovaných aktivít. Ešte lepšiu predstavu o význame tejto kategórie aktivít dostaneme, ak vyrátame jej podiel len z aktivít zameraných na cieľovú skupinu, ako to znázorňuje tabuľka č.5:

Tabuľka č.5: Výzva 01 - Rozdelenie aktivít v jednotlivých kategóriách - aktivity zamerané na cieľovú skupinu

Aktivity	Počet aktivít	Percentá
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	166	56,46
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	59	20,07
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	37	12,59
Terénna/komunitná sociálna práca	32	10,88
Spolu	294	100,00

Z údajov v tabuľke vyplýva, že podiel tejto kategórie aktivít je na celkovom počte aktivít zameraných na cieľovú skupinu viac než polovičný a že spolu s kategóriou „Poradenstvo

a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce“ tvoria viac než tri štvrtiny všetkých aktivít zameraných priamo na cieľovú skupinu.

Pokiaľ ide o výskyt jednotlivých kategórií aktivít v projektoch (projekt obsahoval aspoň jednu aktivitu danej kategórie), kategória „*Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce*“ bola v projektoch druhou najčastejšie zastúpenou kategóriou aktivít, keďže až 76,40% projektov realizovalo aspoň 1 aktivitu tohto druhu (častejšie zastúpenou kategóriou aktivít boli už iba „Aktivity spojené s realizáciou projektu“, kde aspoň jednu aktivitu tohto druhu realizovalo 86,10% projektov). Aj aktivity kategórie „Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce“ mali v projektoch významné zastúpenie, keď takmer 39% projektov obsahovalo aspoň 1 aktivitu z tejto kategórie. Aspoň jednu aktivitu z kategórie „Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny“ obsahovala jedna štvrtina (26,40%) projektov a aspoň 1 aktivitu z kategórie „Terénna/komunitná sociálna práca“ obsahovala takmer jedna pätina projektov (19,40%).

Z aktivít, ktoré boli zamerané na projekt samotný tvorili najpočetnejšiu a najčastejšie zastúpenú kategóriu „Aktivity spojené s realizáciou projektu“. Táto kategória aktivít zahŕňala celú „infraštruktúru“ spravovania projektu - od jeho menežovania, zariadenia priestorov pre realizáciu projektu, prípravu a tlač materiálov pre školenia či napríklad výber participantov do jednotlivých školiacich kurzov. Druhú najpočetnejšou a najčastejšie zastúpenou (aspoň 1 aktivitu tohto druhu realizovalo 40,30% projektov) bola kategória aktivít „Publicita“- kde išlo o organizovanie konferencií, workshopov, informačných stretnutí, vydávanie publikácií či šírenie letákov o projekte, jeho cieľoch a výsledkoch.

Pomerne prekvapujúce zistenie je, že len málo projektov obsahovalo aktivity z kategórie „Aktivity zamerané na identifikáciu lokálnych príležitostí pre podporu zamestnateľnosti cieľovej skupiny“ - aspoň 1 aktivitu z tejto kategórie obsahovalo 19,40% projektov - a ešte menej aktivity z kategórie „Hodnotenie, monitorovanie“- aspoň 1 aktivitu z tejto kategórie obsahovalo 15,30%, teda menej ako jedna šestina projektov. Vzhľadom na počet realizovaných projektov je možné hodnotiť celkový počet aktivít tejto kategórie ako veľmi nízky.

Tieto skutočnosti pôsobia kontrastne s vysokým počtom a častým zastúpením školiacich aktivít - iba jedna pätina všetkých projektov sa zaoberala identifikáciou lokálnych možností zamestnania cieľovej skupiny, ale až tri štvrtiny zo všetkých projektov obsahovali aktivity, ktoré mali pomôcť cieľovým skupinám získať pracovné zručnosti. Získané dáta akoby napovedali o tom, že školiace aktivity, ktoré majú cieľovej skupine poskytnúť kľúčové pracovné zručnosti pre vstup na trh práce sa realizujú bez podrobnejšej analýzy možností danej lokality z hľadiska zamestnateľnosti³. V tejto súvislosti a v podobnom kontraste je možné vnímať aj časté zastúpenie školiacich aktivít a nízke zastúpenie aktivít z kategórie „Hodnotenie, monitorovanie“. Veľký dôraz kladený na školiace aktivity (bez predchádzajúcej identifikácie potrieb a možností) a nízke zastúpenie hodnotiacich aktivít vytvárajú otázky o účinnosti a efektívnosti takto koncipovaných projektov.

---

³ Je potrebné dodať, že prvotnú analýzu potrieb a možností lokality, v ktorej sa mal každý projekt realizovať, obsahovala už žiadosť o NFP. Aj keď bol rozsah týchto analýz presne stanovený v žiadosti o NFP, ich kvalita bola veľmi rôznorodá. Radi by sme ale zdôraznili, že aj napriek povinnej analýze možností a potrieb lokality, ktorú musela obsahovať každá žiadosť o NFP, medzi oprávnenými aktivitami **výzvy 01** boli aj aktivity spojené s identifikáciou lokálnych príležitostí pre zamestnanie cieľových skupín.

3.2.2 Rozdelenie aktivít podľa krajov

Rozdelenie kategórií aktivít podľa jednotlivých regiónov približne kopíruje stav za všetky projekty, pričom najviac projektových aktivít bolo realizovaných v banskobystrickom (21,98% z celkového počtu aktivít), nitrianskom (19,45%) a prešovskom kraji (18,91%). Pozri tabuľku č.6.

Vo všetkých krajoch s výnimkou žilinského mali najpočetnejšie zastúpenie aktivity kategórie „Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce“. Znova však prekvapuje, že v krajoch s dlhodobou najvyššou nezamestnanosťou (prešovský, košický, banskobystrický kraj) bola kategória „Hodnotenie, monitorovanie“ zastúpená len po 1 aktivite. Zaujalo tiež zistenie, že približne tretina aktivít z kategórie „Individuálna terénna/komunitná sociálna práca“ sa realizovala v nitrianskom kraji.

Tabuľka č. 6: Výzva 01 - Rozdelenie kategórií aktivít podľa jednotlivých krajov

AKTIVITY/KRAJE	Nitriansky	Trnavský	Žilinský	B. Bystrický	Prešovský	Košický	Viac	Celkom
Nadobudnutie pracovných zručností	32	24	3	31	33	31	12	166
Poradenstvo a asistancia - trh práce	11	2	2	16	12	10	6	59
Posilnenie sociálnej adaptability	10	5	4	13	5	0	0	37
Terénna/komunitná sociálna práca	12	1	3	3	4	9	0	32
Identifikácia príležitostí pre zamestnateľnosť	3	2	0	5	7	2	3	22
Hodnotenie monitorovanie	3	2	2	1	1	1	2	12
Publicita	14	4	3	11	9	11	5	57
Realizácia projektu	18	13	6	32	23	23	12	127
Iné	5	4	7	10	11	5	1	43
Spolu za kraj	108	57	30	122	105	92	41	555

3.2.3 Rozdelenie aktivít podľa právnej formy konečného prijímateľa

Najviac aktivít realizovali občianske združenia – 233 (41,98% z celkového počtu aktivít). Za občianskymi združeniami nasledovali mestá a obce so 170 aktivitami (30,63%) a neziskové organizácie so 70 aktivitami (12,61%). Najmenej – 8 aktivít (1,44%) - realizovali rozpočtové a príspevkové organizácie.

Pri pohľade na tabuľku taktiež vidno, že aktivity z kategórie „Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce“, ktoré predstavovali nosnú časť spomedzi všetkých kategórií aktivít boli takmer výhradne doménou občianskych združení (41,56% podiel na aktivitách danej kategórie), ako aj miest a obcí (40,96%).

Uvedené platí v menšej miere aj o aktivitách z kategórie „Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní sa na trhu práce a udržaní sa na ňom“ (52,54%), pričom táto kategória aktivít bola realizovaná predovšetkým občianskymi združeniami.

Na aktivitách z kategórie „Posilnenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny“ mali najvyšší podiel občianske združenia (32,43%), koneční prijímatelia z kategórie „Iné“ (24,32%) a mestá a obce (18,91%).

Aktivity z kategórie „Terénna/komunitná sociálna práca“ boli realizované najmä mestami a obcami (62,50%).

Pri aktivitách z kategórie „Identifikácia lokálnych príležitostí pre podporu zamestnateľnosti cieľovej skupiny“ sme zaznamenali najväčší podiel občianskych združení (45,45%) a neziskových organizácií (36,36%).

Z 12 aktivít kategórie „Hodnotenie, monitorovanie“ realizovali polovicu (50,00%) občianske združenia a po jednej štvrtine (25%) mestá a obce ako aj neziskové organizácie. Rozpočtové a príspevkové organizácie spolu s nadáciami nerealizovali žiadnu aktivitu tohto typu. Aktivitám z kategórie „Publicita“ sa venovali najmä občianske združenia (47,36%).

Občianske združenia (40,94%) spolu s mestami a obcami (29,13%) ako aj neziskovými organizáciami (15,74%) mali najväčší podiel aj na aktivitách spojených s realizáciou projektu.

Občianske združenia (48,83%) spolu s mestami a obcami (32,55%) mali celkovo najvyšší podiel aj na aktivitách z kategórie „Iné“.

Z údajov v tabuľke č.7 je možné vyčítať aj štruktúru aktivít v rámci jednotlivých typov konečných prijímateľov. Môžeme konštatovať, že pri všetkých typoch konečných prijímateľov bez výnimky tvorili podstatnú časť zo všetkých aktivít aktivity spojené s realizáciou projektu.

V rámci rozpočtových a príspevkových organizácií sme zaznamenali najviac aktivít z kategórie „Posilnenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny“ (37,50% zo všetkých aktivít, ktoré realizoval daný typ konečného prijímateľa).

Tabuľka č.7 Výzva 01 – Rozdelenie aktivít podľa právnej formy konečného prijímateľa

AKTIVITY/TYP KONEČNÉHO PRIJÍMATEĽA	Rozpočtové a príspevkové organizácie	Mestá, obce	Občianske združenia	Nadácie	Neziskové organizác.	Iné	Celkom
Nadobudnutie pracovných zručností	0	68	69	6	8	15	166
Poradenstvo a asistencia - trh práce	2	13	31	6	6	1	59
Posilnenie sociálnej adaptability	3	7	12	3	3	9	37
Terénna/komunitná sociálna práca	0	20	5	0	7	0	32
Identifikácia príležitostí pre zamestnateľnosť	0	1	10	2	8	1	22
Hodnotenie monitorovanie	0	3	6	0	3	0	12
Publicita	0	7	27	0	12	11	57
Realizácia projektu	1	37	52	7	20	10	127
Iné	2	14	21	2	3	1	43
Spolu za typ prijímateľa	8	170	233	26	70	48	555

Mestá a obce sa sústredili najmä na aktivity z kategórií „Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce“ (40,00%) ako aj na aktivity z kategórie „Terénna/komunitná sociálna práca“ (11,76%).

Pre občianske združenia boli charakteristickými aktivity z kategórií „Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce“ (29,61%), „Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní sa na trhu práce a udržaní sa na ňom“ (13,30%) a taktiež aktivity z kategórie „Publicita“ (11,58%).

Najviac aktivít nadácií smerovalo zhodne do oblastí „Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce“ a „Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní sa na trhu práce a udržaní sa na ňom“ (23,07%).

Neziskové organizácie sa vyznačovali pomerne širokým spektrom z hľadiska početnosti rovnomerne rozložených aktivít, pričom sa sústredili najmä na aktivity z kategórií „Publicita“ (17,14%), „Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce“ a „Identifikácia lokálnych príležitostí pre podporu zamestnateľnosti cieľovej skupiny“ (zhodne po 11,42%).

Napokon koneční prijímatelia, ktorí nepatrili do žiadnej zo stanovených kategórií, resp. ich nebolo možné presne identifikovať, realizovali aktivity najmä v oblasti „Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce“ (31,25%), „Publicita“ (22,91%), a „Posilnenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny“ (18,75%).

Môžeme teda konštatovať, že realizované projekty sa orientovali prioritne na oblasť nadobudnutia pracovných zručností a na poradenstvo pri vstupe na trh práce ako na základné nástroje zamestnateľnosti zraniteľných skupín. Na druhej strane je potrebné uviesť, že väčšina projektov vykonávala tieto aktivity bez hodnotenia ich účinnosti a efektívnosti.

3.3 Cieľové skupiny

3.3.1 Základné informácie

Prostredníctvom 64 projektov a 555 aktivít, ktoré sa v rámci nich realizovali, boli poskytnuté služby pre celkovo 20 630 účastníkov aktivít⁴, z čoho bolo 11 962 žien (57, 98%). Aktivity úspešne ukončilo⁵ 20 047 účastníkov (absolventov), čo predstavuje 97,17% zo všetkých účastníkov aktivít. Z toho bolo 11 678 žien (58,25%). Vidíme teda, že z hľadiska počtu absolventov bola úspešnosť aktivít veľmi vysoká. Keďže rozdiel medzi počtom účastníkov aktivít a počtom absolventov aktivít je relatívne malý, ďalej v texte budeme pracovať iba s údajmi o absolventoch aktivít. Domnievame sa tiež, že práve táto skupina je z hľadiska zhodnotenia prínosu výzvy najzaujímavejšia.

Tabuľka č. 8: Výzva_01: Zastúpenie jednotlivých cieľových skupín v realizovaných projektoch

Cieľová skupina	Celkovo účastníkov		Celkovo absolventov	
	Absolútne	%	Absolútne	%
Obyvatelia marginalizovaných rómskych komunit	5253	24,46%	5147	25,67%
Ľudia so zdravotným postihnutím	509	2,46%	497	2,47%
Ľudia s nedokončeným základným vzdelaním, nízkym alebo žiadnym odborným vzdelaním	1129	5,47%	1115	5,56%
Osoby s rodinnými povinnosťami	351	1,70%	350	1,74%
Mladí ľudia predčasne opúšťajúci vzdelávací proces pred skončením povinnej školskej dochádzky, resp. pred maturitou	3051	14,78%	2952	14,72%
Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie	7979	38,67%	7792	38,86%
Iné	2358	11,42%	2194	10,94%
Celkom	20 630	100%	20 047	100%

⁴ Pre korektnú interpretáciu pozri časť o spôsobe interpretovania pojmu „počet účastníkov aktivít“ v kapitole „2.5.2 Cieľové skupiny“. V monitorovacej správe bol za účastníka aktivít považovaný člen cieľovej skupiny, ktorý sa aspoň raz zúčastnil danej aktivity.

⁵ Nepoužívame prísne vymedzenú definíciu úspešného ukončenia aktivity, keďže každý projekt ju mal inú v závislosti na charaktere vykonávaných aktivít. V monitorovacej správe bolo úspešné ukončenie aktivity popísané ako „získanie certifikátu, absolvovanie všetkých častí školenia, atď“.

Ako je z údajov v tabuľke č.8 vidieť, jednoznačne najpočetnejšou cieľovou skupinou, ktorá absolvovala aktivity realizovaných projektov boli znevýhodnení uchádzači o zamestnanie. Tí tvorili viac než tretinu všetkých absolventov aktivít (38,86%). Druhou najpočetnejšou skupinou boli obyvatelia marginalizovaných rómskych komunít, ktorí tvorili jednu štvrtinu (25,67%) všetkých absolventov. Pomerne početnú skupinu tvorili ešte mladí ľudia predčasne opúšťajúci vzdelávací proces pred skončením povinnej školskej dochádzky, resp. pred maturitou (14,72%) a absolventi v kategórii „iné“ (10,94%). Zvyšné cieľové skupiny nasledovali až s pomerne veľkým odstupom.

Ako sme už uviedli, najvyšší podiel znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie⁶ na celkovom počte absolventov aktivít je možné vysvetliť predovšetkým tým, že pod túto kategóriu vlastne spadajú takmer všetky cieľové skupiny, ktoré boli uvedené vo výzve. To znamená, že KP mohli v monitorovacích správach uviesť ako znevýhodneného uchádzača o zamestnanie napríklad aj osobu so zdravotným postihnutím alebo obyvateľa marginalizovanej rómskej komunity.

Hodnoty uvedené v tabuľke č.9 vypovedajú o tom, že viac než polovicu všetkých absolventov aktivít (58,04%) tvorili ženy. V rámci jednotlivých cieľových populácií mali ženy najväčšie zastúpenie medzi osobami s rodinnými povinnosťami (96,85%). Viac než polovicu tvorili ženy aj v prípade mladých ľudí predčasne opúšťajúcich vzdelávací proces (66,49%), znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie (56,33%), obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít (55,31%) a absolventov aktivít z kategórie „Iné“(61,25%).

Tabuľka č.9: Rozdelenie účastníkov a absolventov aktivít podľa pohlavia

Cieľová skupina	Celkovo účastníkov		Celkovo absolventov	
	Absolútne	%	Absolútne	%
Obyvatelia marginalizovaných rómskych komunít	5253	100%	5147	100%
z toho žien	2960	56,34	2847	55,31%
Ľudia so zdravotným postihnutím	509	100%	497	100%
z toho žien	210	41,25%	206	41,44%
Ľudia s nedokončeným základným vzdelaním, nízkym alebo žiadnym odborným vzdelaním	1129	100%	1115	100%
z toho žien	561	49,68%	557	49,49%
Osoby s rodinnými povinnosťami	351	100%	350	100%
z toho žien	340	96,86%	339	96,85%
Mladí ľudia predčasne opúšťajúci vzdelávací proces pred skončením povinnej školskej dochádzky, resp. pred maturitou	3051	100%	2952	100%
z toho žien	2017	66,10%	1963	66,49%
Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie	7979	100%	7792	100%
z toho žien	4464	55,94%	4390	56,33%
Iné	2358	100%	2194	100%
z toho žien	1410	60,35%	1375	61,25%
Celkom	20 630	100%	20 047	100%
Z toho žien	11 962	57,98%	11 678	58,25%

⁶ Vzhľadom na definíciu znevýhodneného uchádzača o zamestnanie tak, ako ju uvádza zákon č. 5/2004 (Zákon o službách zamestnanosti).

3.3.2 Geografické rozloženie cieľových skupín

Tabuľky č.10 a č.11 znázorňujú geografické rozloženie absolventov aktivít podľa cieľových skupín a jednotlivých krajov. V riadkoch sa nachádzajú cieľové skupiny a v stĺpcoch jednotlivé kraje spolu s variantom, že projekt bol realizovaný na území viacerých krajov. Z tabuliek je teda možné vyčítať, aké bolo rozloženie cieľovej skupiny v projektoch podľa jednotlivých krajov, ako aj to, ako boli rozložené vybrané cieľové skupiny v projektoch v rámci jedného kraja. Okrem absolútnych hodnôt o počte absolventov (a počte žien z celkového počtu absolventov) vyjadrujú tieto údaje tzv. „riadkové“ percentá (tabuľka č.9) a „stĺpcové percentá“ (tabuľka č.10), ktoré sprehľadňujú údaje o rozdelení cieľovej skupiny na aktivitách v jednotlivých krajoch, resp. o podiele vybraných cieľových skupín na aktivitách v jednom kraji.

Začneme údajmi o rozložení absolventov aktivít z cieľovej skupiny medzi jednotlivými kraji. Základ (100%) bude teda tvoriť celkový počet členov *jednej cieľovej skupiny*, ktorý absolvoval aktivity v jednotlivých krajoch. Zaujíma nás teda, ako bola tá-ktorá cieľová skupina zastúpená v jednotlivých krajoch.

Z tabuľky je vidno, že najviac osôb absolvovalo projektové aktivity v banskobystrickom kraji - celkovo 4294 osôb, čo predstavuje 21,41% zo všetkých absolventov. Druhý najvyšší počet absolventov sme zaznamenali v projektoch s pôsobnosťou na území viacerých krajov, v ktorých absolvovalo aktivity 3838 osôb a ich podiel na celkovom počte absolventov predstavoval 19,15%. Napokon tretí najvyšší počet absolventov - 2879 osôb a 14,36% podiel bol zaznamenaný v košickom kraji. V troch krajoch - nitrianskom, trnavskom a žilinskom - bol počet, resp. podiel absolventov približne rovnaký (cca 2500 osôb a 12% podiel). Z tabuľky taktiež vyplýva, že najmenej absolventov projektových aktivít bolo v prešovskom kraji - 1623 osôb s 8,09% podielom. Rozloženie počtu a podielu absolventiek približne kopíruje rozloženie počtu a podielu všetkých absolventov aktivít.

Zo všetkých absolventov projektových aktivít, ktorí patrili medzi obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít, boli takmer dve tretiny z košického (40,43%) a prešovského (24,90%) kraja. Tento vysoký údaj neprekvapuje, nakoľko tak košický ako aj prešovský kraj patria podľa atlasu rómskych komunít medzi územia s najpočetnejším zastúpením rómskeho etnika, čomu zodpovedá aj počet marginalizovaných osídlení a ich obyvateľov. Pomerne vysoký podiel absolventov aktivít spomedzi obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít je možné zaznamenať aj v trnavskom kraji - 25,84% - čo predstavuje štvrtinu všetkých absolventov aktivít z obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít. V košickom, prešovskom a trnavskom kraji tak absolvovalo aktivity až 91,17% zo všetkých absolventov projektových aktivít z radov obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít. V porovnaní s týmito kraji nasleduje až s veľkým odstupom banskobystrický kraj s 8,68%, nitriansky kraj s 0,13% a žilinský kraj, kde sa medzi absolventmi projektových aktivít nenachádzal dokonca žiadny obyvateľ marginalizovanej rómskej komunity. Nízka hodnota uvedená pri banskobystrickom kraji je pomerne prekvapujúca, nakoľko sa domnievame, že neodráža skutočnú situáciu v oblasti zamestnatelnosti tejto cieľovej skupiny vzhľadom na jej zastúpenie v danom regióne a vypovedá skôr o nezájme konečných prijímateľov o ňu.

Tabuľka č.10: Výzva 01- Geografické rozdelenie absolventov aktivít podľa krajov

		Nitriansky	Trnavský	Žilinský	B.Bystrický	Prešovský	Košický	Viac krajov	Celkom
Obyvatelia marginalizovaných rómskych komunit	Celkom	7	1330	0	447	1282	2081	0	5147
	%	0,13	25,84	0,00	8,68	24,90	40,43	0,00	100,00
	Ženy	3	464	0	263	930	1187	0	2847
	%	0,10	16,29	0,00	9,23	32,66	41,69	0,00	100,00
Osoby so zdravotným postihnutím	Celkom	295	33	5	0	3	0	161	497
	%	59,35	6,63	1,00	0,00	0,60	0,00	32,39	100,00
	Ženy	69	25	5	0,00	0,00	0,00	107	206
	%	33,49	12,13	2,42	0,00	0,00	0,00	51,94	100,00
Osoby s rodinnými povinnosťami	Celkom	222	0	19	64	14	31	0	350
	%	63,42	0,00	5,42	18,28	4,00	8,85	0,00	100,00
	Ženy	219	0	19	56	15	30	0	339
	%	64,60	0,00	5,60	16,51	4,42	8,84	0,00	100%
Osoby s nízkym vzdelaním	Celkom	261	213	0	182	49	57	353	1115
	%	23,40	19,10	0,00	16,32	4,39	5,11	31,65	100,00
	Ženy	93	88	0	80	20	40	236	557
	%	16,69	15,79	0,00	14,36	3,59	7,18	42,36	100,00
Mladí ľudia predčasne opúšťajúci vzdelávací proces	Celkom	246	99	2377	138	2	68	0	2952
	%	8,33	3,35	80,52	4,67	0,81	2,30	0,00	100,00
	Ženy	80	23	1772	71	13	4	0	1963
	%	4,07	1,17	90,26	3,61	0,66	0,20	0,00	100,00
Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie	Celkom	1057	734	102	2060	178	337	3324	7792
	%	13,56	9,41	1,30	26,43	2,28	4,32	42,65	100,00
	Ženy	605	383	102	1277	133	229	1661	4390
	%	13,78	8,72	2,32	29,08	3,02	5,21	37,83	100,00
Iné	Celkom	313	100	0	1403	73	305	0	2194
	%	14,26	4,55	0,00	63,94	3,32	13,90	0,00	100,00
	Ženy	145	0	0	1073	9	148	0	1375
	%	10,54	0,00	0,00	78,03	0,65	10,7	0,00	100,00
Celkom absolventov v kraji	Celkom	2401	2509	2503	4294	1623	2879	3838	20 047
	%	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
	Ženy	1214	983	1898	2820	1120	1638	2004	11678
	%	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Pokiaľ ide o rozloženie absolventov aktivít z kategórie osôb so zdravotným postihnutím podľa jednotlivých krajov, jednoznačne najpočetnejšie zastúpenie mali členovia tejto cieľovej skupiny v nitrianskom kraji (59,35%). 32,39% absolventov aktivít z tejto cieľovej skupiny bolo zastúpených v projektoch, ktoré svojim pôsobením pokrývali územie viacerých krajov. Zastúpenie osôb so zdravotným postihnutím v iných krajoch bolo ešte okrem trnavského kraja (6,63%) na hranici alebo pod hranicou jedného percenta.

O niečo rovnomernejšie rozloženie podľa krajov sme zaznamenali pri cieľovej skupine ľudí s nízkym vzdelaním. Najpočetnejšie zastúpenie mali v projektoch s pôsobnosťou na území viacerých krajov (32,39%) a v nitrianskom kraji (23,40%). Nasledovali trnavský (19,10%) a banskobystrický kraj, potom so značným odstupom košický (5,11%), prešovský (4,39%) a napokon žilinský (0%) kraj.

Zo všetkých absolventov aktivít spomedzi mladých ľudí predčasne končiacich školskú dochádzku má jednoznačne najpočetnejšie zastúpenie žilinský kraj, v ktorom aktivity absolvovalo až 80,52% členov tejto cieľovej skupiny. V nitrianskom kraji absolvovalo aktivity 8,33% členov tejto cieľovej skupiny, v banskobystrickom kraji 4,67% a v ostatných krajoch ich podiel neprevýšil hranicu 3,4%. Za zmienku však stojí skutočnosť, že okrem znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie ide o jedinú cieľovú skupinu, ktorej členovia absolvovali aktivity vo všetkých siedmich krajoch (výzva nebola určená pre žiadateľov z bratislavského kraja), čo považujeme za veľmi pozitívny znak nielen reflektovania problematiky zamestnateľnosti mladých ľudí, ktorí sú sociálne vylúčení (alebo ohrození sociálnym vylúčením), ale aj skutočnej snahy tento problém riešiť.

Zo znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, ktorí boli celkovo najpočetnejšou skupinou absolventov aktivít, tvorili najväčšiu časť tí, ktorí absolvovali aktivity v projektoch s pôsobením na území viacerých krajov (42,65%). Druhý najväčší podiel absolventov z radov znevýhodnených uchádzačov sme zaznamenali v banskobystrickom kraji (26,43%), po ktorom nasledovali nitriansky (13,56%) a trnavský kraj (9,41%).

Pri tzv. stĺpcových percentách tvorí základ (100%) počet absolventov aktivít z jednotlivých cieľových skupín v rámci jedného kraja. Tento údaj vyjadruje, *ako boli zastúpené jednotlivé cieľové populácie v rámci konkrétneho kraja* a graficky ho znázorňuje tabuľka č.11.

Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie tvorili najpočetnejšie skupiny absolventov projektových aktivít v dvoch krajoch - banskobystrickom (47,97%) a nitrianskom (44,02%). Absolútnu väčšinu však tvorili v projektoch s pôsobnosťou na území viacerých krajov (86,60%).

Pri pohľade na rozloženie cieľovej skupiny medzi jednotlivými kraji (riadkové percentá) a na zastúpenie cieľových skupín v konkrétnom kraji (prešovský, košický) môžeme celkovo konštatovať, že na obyvateľov marginalizovaných rómskych komunit boli zamerané predovšetkým projekty v košickom a v prešovskom kraji, nakoľko táto cieľová skupina tvorila v košickom kraji 72,28% z všetkých cieľových skupín a v prešovskom kraji to bolo až 78,98%. To isté, avšak v menšej miere platí aj o trnavskom kraji, kde obyvatelia marginalizovaných rómskych komunit tvorili až 53,00% zo všetkých absolventov projektových aktivít.

Tabuľka č. 11.: Výzva 01- Štruktúra absolventov v jednotlivých krajoch

Cieľová populácia/kraj		Nitriansky		Trnavský/		Žilinský		B.Bystrický		Prešovský		Košický		Viac krajov		Celkom	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Obyvatelia marginalizovaných rómskych komunit	Celkom	7	0,29	1330	53,00	0	0	447	10,40	1282	78,98	2081	72,28	0	0	5147	25,67
	Ženy	3	0,24	464	47,20	0	0	263	9,32	930	83,03	1187	72,46	0	0	2847	24,38
Osoby so zdravotným postihnutím	Celkom	295	12,28	33	1,31	5	0,19	0	0	3	0,18	0	0	161	4,19	497	2,48
	Ženy	69	5,68	25	2,54	5	0,26	0	0%	0	0	0	0	107	5,33	206	1,76
Osoby s rodinnými povinnosťami	Celkom	222	9,24	0	0	19	0,75	64	1,49	15	0,92	31	1,07	0	0	350	1,75
	Ženy	219	18,03	0	0	19	1,00	56	1,98	14	1,25	30	1,83	0	0	339	2,90
Osoby s nízkym vzdelaním	Celkom	261	10,87	213	8,48	0	0	182	4,23	49	3,01	57	1,97	353	9,19	1115	5,56
	Ženy	93	7,66	88	8,95	0	0	80	2,83	20	1,78	40	2,44	236	11,77	557	4,77
Mladí ľudia predčasne opúšťajúci školskú dochádzku	Celkom	246	10,2	99	3,94	2377	94,96	138	3,21	24	1,47	68	2,36	0	0	2952	14,73
	Ženy	80	6,58	23	2,33	1772	93,36	71	2,51	13	1,16	4	0,24	0	0	1963	16,81
Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie	Celkom	1057	44,02	734	29,25	102	4,07	2060	47,97	178	10,96	337	11,70	3324	86,60	7792	38,87
	Ženy	605	49,83	383	38,96	102	5,37	1277	45,28	133	11,87	229	13,98	1661	82,88	4390	37,59
Iné	Celkom	313	13,03	100	3,98	0	0	1403	32,67	73	4,49	305	10,59	0	0	2194	10,94
	Ženy	145	11,94	0,00	0,00	0,00	0,00	1073	38,04	9	0,80%	148	9,03	0	0	1375	11,77
Celkom absolventov v kraji	Celkom	2401	100%	2509	100%	2503	100%	4294	100%	1623	100%	2879	100%	3838	100%	20 047	100%
	Ženy	1214	100%	983	100%	1898	100%	2820	100%	1120	100%	1638	100%	2004	100%	11678	100%

Za zmienku stojí aj 94,96% podiel mladých ľudí predčasne opúšťajúcich školskú dochádzku na celkovom počte absolventov aktivít v žilinskom kraji. Ako zaujímavé sa tiež ukazujú nízke podiely absolventov z MRK na celkovom počte absolventov v nitrianskom (0,29%) a v banskobystrickom kraji (10,40%), ako aj žiadny podiel osôb so zdravotným postihnutím na celkovom počte absolventov v banskobystrickom a v košickom kraji.

Pri celkovom pohľade na tabuľky č.10 a č.11 môžeme konštatovať, že rozdelenie absolventov projektových aktivít v rámci cieľových skupín, ako aj v rámci jednotlivých krajov je podľa predpokladov nerovnomerné a v zásade napĺňa bežne zaužívané očakávania. Platí to najmä o územnom rozložení absolventov projektových aktivít z radov obyvateľov MRK, zároveň aj o hlavných cieľových skupinách, na ktoré sa zameriavali projekty vo východoslovenských krajoch.

V niektorých prípadoch však znázornené rozdelenie absolventov aktivít týmto očakávaniam nezodpovedá. Je to najmä v prípade podielu obyvateľov MRK v banskobystrickom kraji na všetkých absolventoch aktivít z tejto cieľovej skupiny, ako aj v prípade podielu tejto cieľovej skupiny na všetkých absolventoch aktivít v banskobystrickom kraji.

3.3.3 Cieľové skupiny a aktivity

Nadväzujúc na údaje o geografickom rozložení absolventov projektových aktivít, považujeme za veľmi dôležité informácie o cieľových skupinách v súvislosti s aktivitami, ktoré ich členovia absolvovali. Pre úplné informácie o vybraných cieľových skupinách a aktivitách v jednotlivých krajoch sú čitateľovi k dispozícii kompletne tabuľky uvedené v prílohách 3-7 k tejto štúdiu. Tabuľky sme spracovávali podľa jednotlivých cieľových populácií a krajov, pričom v riadkoch sú uvedené aktivity (pri ktorých je vždy uvedený údaj o ženách z danej cieľovej populácie) a v stĺpcoch postupne absolútny počet absolventov aktivity, relatívny počet absolventov aktivity k celkovému počtu absolventov aktivity za daný kraj (resp. relatívny počet absolventiek aktivity k celkovému počtu *absolventiek* aktivity za daný kraj) a relatívny počet absolventov aktivity k celkovému počtu absolventov aktivity za všetky kraje (resp. relatívny počet absolventiek aktivity k celkovému počtu *absolventiek* aktivity za všetky kraje). Na tomto mieste sa budeme venovať len zhrnutiu a zisteniam, ktoré z nášho pohľadu považujeme za najzaujímavejšie.

Z údajov v tabuľke č.12 je možné vyčítať, že spomedzi všetkých kategórií aktivít mala z hľadiska počtu absolventov najsilnejšie zastúpenie kategória „Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce“ s celkovým počtom 9505 absolventov, čo predstavuje 47,41% zo všetkých absolventov aktivít. Druhá v poradí je kategória „Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce“ s počtom 6253 absolventov, čo je 31,19% absolventov. Napokon nasledujú kategórie aktivít „Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny“ s 3580 absolventmi (17,85%) a „individuálna/ komunitná sociálna práca“ s 709 absolventmi (3,53%).

Tabuľka č.12: Výzva 01 - Celkový prehľad cieľových skupín podľa absolvovaných aktivít

		Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	Terénna/ komunitná sociálna práca
Obyvatelia MRK	Celkom	3295	222	1607	23
	%	100,00	100,00	100,00	100,00
	Ženy	1944	138	754	11
	%	58,99	62,16	46,91	47,82
Osoby so zdravotným postihnutím	Celkom	68	337	92	0
	%	100,00	100,00	100,00	0
	Ženy	9	186	11	0
	%	13,23	55,19	11,95	0
Osoby s rodinnými povinnosťami	Celkom	163	108	15	64
	%	100,00	100,00	100,00	100,00
	Ženy	161	106	15	57
	%	98,77	98,14	100	89,06
Osoby s nízkym vzdelaním	Celkom	505	362	202	46
	%	100,00	100,00	100,00	100,00
	Ženy	261	221	57	18
	%	51,68	61,04	28,21	39,13
Mladí ľudia predčasne opúšťajúci vzdelávací proces	Celkom	268	2394	229	61
	%	100,00	100,00	100,00	100,00
	Ženy	80	1781	65	38
	%	29,85	74,39	28,38	62,29
Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie	Celkom	4211	2216	1151	214
	%	100,00	100,00	100,00	100,00
	Ženy	2373	1157	721	139
	%	56,35	52,21	62,64	64,95
Iné	Celkom	995	614	284	301
	%	100,00	100,00	100,00	100,00
	Ženy	611	416	218	130
	%	61,40	30,25	76,76	43,18
CELKOM	Spolu	9505	6253	3580	709
	%	100,00	100,00	100,00	100,00
	Ženy	5447	4005	1841	393
	%	57,30	64,01	51,42	55,43

Pri pohľade na tabuľku tiež upúta skutočnosť, že v prípade všetkých štyroch aktivít tvorili viac než polovicu všetkých absolventov ženy. Interpretovať túto skutočnosť je bez znalosti lokálnych pomerov a vzhľadom na množstvo, kvalitu, ale najmä povahu dostupných dát veľmi zložitá. V hre však môže byť viacero faktorov. Daný stav mohol byť spôsobený napríklad tým, že aktivity boli svojim obsahom viac zamerané na ženy, resp. na činnosti, ktoré sú predmetom rodových stereotypov - a to najmä v prípade aktivít typu „Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce“. Svoju rolu tiež mohlo zohrať to, že ženám z hľadiska času/sezóny alebo miesta vyhovovala účasť na aktivitách viac ako mužom, rovnako aj demografická štruktúra absolventov a absolventiek aktivít alebo len jednoducho vyššia ochota žien podieľať sa na projektových aktivitách. Najvýraznejší podiel žien bolo možné pozorovať v prípade aktivity „Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce“, kde tvorili ženy až 64,01% zo všetkých absolventov. Rozdiel v pomere žien k celkovému počtu absolventov medzi spomínanou aktivitou a zvyšnými aktivitami nie je veľký a pohybuje sa v rozmedzí od cca 7 do cca 13 percent, čo len sťažuje možnosti interpretácie uvedených zistení.

Tabuľka č.13 prináša pohľad na rozdelenie jednotlivých cieľových populácií podľa absolvovaných aktivít. V riadkoch tabuľky sa nachádzajú cieľové skupiny, v stĺpcoch jednotlivé aktivity. V tomto prípade budeme venovať pozornosť tzv. „riadkovým percentám“, teda podielu absolventov konkrétnej cieľovej skupiny na jednotlivých aktivitách. Základ (100%) tak predstavuje celkový počet absolventov všetkých aktivít v rámci konkrétnej cieľovej skupiny.

Pre rozdelenie absolventov z radov obyvateľov MRK medzi jednotlivé typy aktivít je charakteristický ich vysoký podiel na aktivitách kategórie „Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce“- celkovo šlo o 64,01% zo všetkých absolventov z MRK. Najväčší podiel absolventov na tejto kategórii aktivít v rámci danej cieľovej populácie sme zaznamenali v košickom a trnavskom kraji. Vysoký podiel - 31,22% - z tejto cieľovej skupiny je tiež možné pozorovať pri kategórii aktivít „Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny“. Najvyššie podiely v rámci cieľovej populácie a kraja pri tejto kategórii aktivít môžeme pozorovať v trnavskom a prešovskom kraji. Vysoký podiel absolventov z MRK v týchto dvoch kategóriách aktivít je možné interpretovať ako odpoveď na potrebu zvýšenia všeobecne veľmi nízkej úrovne pracovných zručností a pripravenosti pre vstup na trh práce ale aj sociálnych zručností celkovo, ktoré existujú a pretrvávajú ako dôsledky dlhodobého sociálneho vylúčenia a s tým spojených javov. Toto vysvetlenie zároveň dopĺňa nízky podiel absolventov na aktivitách typu „Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce“- 4,31%. Len nízky počet obyvateľov MRK sa v procese začleňovania na trh práce dostane do „štádia“, keď by reálne dokázalo využiť služby, ktoré táto kategória aktivít ponúka. Všetko spomenuté platí aj o rozdelení absolventiek z radov MRK, ktoré v podstate kopírujú údaje za celkový počet absolventov z MRK.

Tabuľka č.13: Výzva 01 - Prehľad cieľových skupín podľa absolvovaných aktivít (riadkové percentá)

		Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržiavaní sa na trhu práce	Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	Terénna/komunitná sociálna práca	Celkový počet absolventov z cieľ. skupiny/ celkový počet žien z cieľ. skupiny/ riadkové percentá celkovo
Obyvatelia MRK	Celkom	3295	222	1607	23	5147
	%	64,01	4,31	31,22	0,44	100,00
	Ženy	1944	138	754	11	2847
	%	68,28	4,84	26,48	0,38	100,00
Osoby so zdravotným postihnutím	Celkom	68	337	92	0	497
	%	13,68	67,80	18,51	0	100,00
	Ženy	9	186	11	0	206
	%	4,36	90,29	5,33	0	100,00
Osoby s rodinnými povinnosťami	Celkom	163	108	15	64	350
	%	46,57	30,85	4,28	18,28	100,00
	Ženy	161	106	15	57	339
	%	47,49	31,26	4,42	16,81	100,00
Osoby s nízkym vzdelaním	Celkom	505	362	202	46	1115
	%	45,29	32,46	18,11	4,12	100,00
	Ženy	261	221	57	18	557
	%	46,85	39,76	10,23	3,23	100,00
Mladí ľudia predčasne opúšťajúci vzdelávací proces	Celkom	268	2394	229	61	2952
	%	9,07	81,09	7,75	2,06	100,00
	Ženy	80	1781	65	38	1963
	%	4,07	90,68	3,30	1,93	100,00
Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie	Celkom	4211	2216	1151	214	7792
	%	54,04	28,43	14,77%	2,74	100,00
	Ženy	2373	1157	721	139	4390
	%	54,05	26,35	16,42	3,16	100,00
Iné	Celkom	995	614	284	301	2194
	%	45,35	27,98	12,94	13,71	100,00
	Ženy	611	416	218	130	1375
	%	44,43	30,25	15,85	9,45	100,00

Z absolventov cieľovej skupiny osôb so zdravotným postihnutím tvoria jednoznačne najvyšší podiel absolventi aktivít z kategórie „*Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce*“. Títo tvoria až 67,80% zo všetkých absolventov predmetnej cieľovej skupiny, v prípade žien to je pri danej aktivite dokonca 90,29%. Najvyššie podiely tejto cieľovej populácie pri uvedenej kategórii aktivít zaznamenali pri projektoch, ktoré pôsobili na území viacerých krajov a v nitrianskom samosprávnom kraji. Vysoký podiel osôb so zdravotným postihnutím pri danej kategórii aktivít je s najväčšou pravdepodobnosťou odrazom ich častej odkázanosti na rôzne asistenčné služby (v závislosti od charakteru postihnutia) pri vstupe na trh práce alebo snahe zotrvať na ňom. Spomínaný vysoký podiel je tiež možné vysvetliť ako dôsledok z rôznych dôvodov všeobecne nízkej ochoty zamestnávateľov ponúkať prácu príslušníkom tejto cieľovej skupiny a s tým súvisiaci nedostatok voľných pracovných miest alebo vhodných pracovných pozícií, resp. náročnosť pri ich vyhľadávaní. Aktivity tejto kategórie v súvislosti s osobami so zdravotným postihnutím preto boli nasmerované aj k zamestnávateľom, s cieľom poskytnúť im potrebnú asistenciu pri špecifických situáciách, ktorú zamestnávanie tejto cieľovej skupiny obnáša.

Pri cieľových skupinách osôb s rodinnými povinnosťami a osôb s nízkym vzdelaním je štruktúra rozdelenia absolventov medzi jednotlivé aktivity veľmi podobná. Podiel z celkového počtu absolventov oboch cieľových skupín je pri kategórii aktivít „*Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce*“ približne 45% a pri aktivitách kategórie typu „*Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce*“ približne 30%, pričom toto rozdelenie v zásade kopírujú aj údaje za populáciu žien. V prípade oboch skupín nie sú tieto zistenia prekvapujúce, aj keď by pri osobách s rodinnými povinnosťami bolo možné skôr očakávať vyšší podiel na aktivitách typu „*Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce*“ práve na úkor aktivít kategórie „*Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce*“, nakoľko hlavný problém v zamestnateľnosti tejto cieľovej skupiny pravdepodobne nespočíva v nedostatku pracovných zručností, ale skôr v možnostiach sklbenia rodinných povinností s možnosťami pracovného uplatnenia a začlenenia alebo návratu na trh práce. Na druhej strane, takéto spojenie si môže vyžadovať aj nadobudnutie nových pracovných zručností alebo absolvovanie rôznych školení, čo môže platiť práve pre tento prípad.

Najvyšší podiel z celkového počtu absolventov mladých ľudí predčasne opúšťajúcich vzdelávací proces sme pri týchto kategóriách aktivít zachytili v projektoch, ktoré pôsobili na území viacerých krajov, ako aj v nitrianskom a v trnavskom kraji. V prípade mladých ľudí, ktorí predčasne opúšťajú vzdelávací proces bolo rozdelenie celkom jednoznačné - 81,09% z tejto cieľovej skupiny tvorili absolventi aktivít z kategórie „*Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce*“, s absolútnou dominanciou v žilinskom kraji.

Pri znevýhodnených uchádzačoch o zamestnanie a absolventoch z kategórie „*Iné*“ bolo rozdelenie absolventov aktivít podobné ako v prípade osôb s rodinnými povinnosťami, resp. osôb s nízkym vzdelaním. To znamená, že najväčší podiel absolventov týchto cieľových skupín tvorili absolventi aktivít z kategórií „*Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce*“ a z kategórie „*Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce*“. Najvyšší podiel zo znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie sme pri týchto kategóriách aktivít mohli pozorovať v projektoch s pôsobením na území viacerých krajov ako aj v banskobystrickom kraji.

Celkovo teda môžeme konštatovať, že najvyšší podiel absolventov v rámci jednotlivých cieľových skupín tvorili absolventi aktivít z kategórie „*Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce*“. Výnimku tvorili len cieľové skupiny osôb so zdravotným postihnutím a mladí ľudia predčasne opúšťajúci vzdelávací proces, v prípade ktorých tvorili najväčšiu časť absolventi aktivít z kategórie „*Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu*“. Významnejšiu časť z celkového počtu absolventov cieľovej skupiny pri aktivitách z kategórie „*Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny*“ sme zaznamenali iba v prípade obyvateľov MRK. Absolventi aktivít z kategórie „*Terénna/komunitná sociálna práca*“ tvorili v porovnaní s podielom absolventov v iných kategóriách len zlomok z celkového počtu osôb danej cieľovej skupiny.

Na údaje o cieľových skupinách a aktivitách je možné nahliadnuť ešte z ďalšej perspektívy - cez štruktúru absolventov jednotlivých aktivít. Základom (100%) je v tomto prípade počet absolventov konkrétnej kategórie aktivít naprieč všetkými cieľovými skupinami. Pozri tabuľku č. 14.

Najpočetnejšie zastúpenou cieľovou skupinou v rámci kategórie aktivít „*Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce*“ boli znevýhodnení uchádzači o zamestnanie s počtom 4211 absolventov, čo predstavovalo 44,30% zo všetkých absolventov tejto kategórie aktivít. Významnú časť absolventov tejto kategórie aktivít tvorili tiež obyvatelia MRK s počtom 3295 osôb a podielom 34,66%. So značným odstupom nasledujú absolventi z kategórie „*Iné*“ s počtom 995 osôb a podielom 10,46%. Zvyšné cieľové skupiny pri tejto kategórii aktivít nepresiahli hranicu 6%.

Pokiaľ ide o kategóriu aktivít „*Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce*“, najväčší počet absolventov tvorili mladí ľudia predčasne opúšťajúci vzdelávací proces s počtom 2394 osôb, čo tvorilo 38,28% podiel zo všetkých absolventov tejto kategórie aktivít. S nevelkým odstupom nasledujú znevýhodnení uchádzači o zamestnanie s počtom 2216 osôb a relatívnym podielom 35,43%. Treťou najpočetnejšou cieľovou skupinou, ktorej členovia absolvovali aktivity z danej kategórie boli absolventi z kategórie „*Iné*“, ktorí s počtom 614 osôb tvorili 9,81% osôb. Prekvapujúci je nízky podiel osôb s rodinnými povinnosťami, ktorí s počtom 108 osôb tvorili len 1,72% absolventov tejto kategórie aktivít, rovnako len o niečo vyšší počet osôb so zdravotným postihnutím s 337 osobami a 5,38% percentným zastúpením. Tieto nízke počty sú však odrazom celkovo nízkeho zastúpenia daných cieľových skupín na projektových aktivitách všeobecne.

V prípade kategórie aktivít „*Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny*“ tvorili jednoznačne najpočetnejšiu časť absolventov obyvatelia MRK s počtom 1607 osôb a 44,88% percentným podielom. Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie boli s počtom 1151 a podielom 32,15% druhou najpočetnejšou cieľovou skupinou. Zvyšné cieľové skupiny nasledovali až so značným odstupom a nepresiahli hranicu 8 %.

Tabuľka č.14: Výzva 01 - Prehľad cieľových skupín podľa jednotlivých kategórií aktivít (stĺpcové percentá)

		Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	Terénna/komunitná sociálna práca
Obyvatelia MRK	Celkom	3295	222	1607	23
	%	34,66	3,55	44,88	3,24
	Ženy	1944	138	754	11
	%	35,74	3,44	40,95	2,79
Osoby so zdravotným postihnutím	Celkom	68	337	92	0
	%	0,71	5,38	2,56	0
	Ženy	9	186	11	0
	%	0,16	4,64	0,59	0
Osoby s rodinnými povinnosťami	Celkom	163	108	15	64
	%	1,71	1,72	0,41	9,02
	Ženy	161	106	15	57
	%	2,96	2,64	0,81	14,50
Osoby s nízkym vzdelaním	Celkom	505	362	202	46
	%	5,31	5,78	5,64	6,48
	Ženy	261	221	57	18
	%	4,79	5,51	3,09	4,58
Mladí ľudia predčasne opúšťajúci vzdelávací proces	Celkom	268	2394	229	61
	%	2,82	38,28	6,39	8,60
	Ženy	80	1781	65	38
	%	1,47	44,47	3,53	9,66
Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie	Celkom	4211	2216	1151	214
	%	44,30	35,43	32,15	30,18
	Ženy	2373	1157	721	139
	%	43,62	28,88	39,16	35,36
Iné	Celkom	995	614	284	301
	%	10,46	9,81	7,93	42,45
	Ženy	611	416	218	130
	%	11,23	10,38	11,84	33,07
CELKOM	Spolu	9505	6253	3580	709
	%	100,00	100,00	100,00	100,00
	Ženy	5447	4005	1841	393
	%	100,00	100,00	100,00	100,00

Napokon, pri kategórii aktivít „*Terénna/komunitná sociálna práca*“⁷, ktorá bola početne najmenej zastúpená, tvorili najväčšiu časť absolventov osoby z kategórie „Iné“ s počtom 301 absolventov, čo predstavovalo 42,45% zo všetkých absolventov danej kategórie aktivít. Druhou najpočetnejšou cieľovou skupinou boli znevýhodnení uchádzači o zamestnanie s počtom 214 osôb a podielom 30,18%. Podiel zvyšných cieľových populácií nedosiahol v jednotlivých prípadoch ani 10%, pričom prekvapujúco nízky bol najmä v prípade obyvateľov MRK- 3,24%.

Všeobecne je možné povedať, že pri všetkých kategóriách aktivít tvorili znevýhodnení uchádzači o zamestnanie a obyvatelia MRK cieľové skupiny s najvyšším podielom absolventov. Špecifikami boli kategória aktivít „*Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce*“, pri ktorej tvorili najpočetnejšiu cieľovú skupinu mladí ľudia predčasne opúšťajúci vzdelávací proces, ako aj vysoký počet absolventov z kategórie „Iné“ cieľové skupiny pri aktivitách individuálnej/komunitnej sociálnej práce.

---

⁷ V tejto súvislosti je potrebné doplniť, že v období rokov 2005-2007 bola terénna /komunitná sociálna práca podporovaná predovšetkým v rámci *Programu podpory komunitnej sociálnej práce v obciach s vylúčenou komunitou*, ktorý bol financovaný zo štátneho rozpočtu.

4 Analýza dopytovo orientovaných projektov - výzva 02 a výzva 03

4.1 Základné charakteristiky projektov

FSR podporil v rámci výziev 02 a 03 celkovo 29 projektov. Vo výzve 02 bolo podporených 25 projektov a vo výzve 03 projekty 4, pričom každý projekt predstavoval jedno LPSI.

Grafické znázornenie geografického rozloženia všetkých podporených projektov ponúka tabuľka č.15.

Tabuľka č.15: Výzva 02 a 03- Počet LPSI podľa krajov

KRAJ	Počet	Percentá
Nitriansky	4	15,4
Trnavský	1	3,8
Trenčiansky	1	3,8
Žilinský	4	15,4
Banskobystrický	7	26,9
Prešovský	6	23,0
Košický	3	11,5
Celkom	26	100,0

Ako je z tabuľky možné vidieť, aktivity dopytovo orientovaných projektov realizovaných na základe výziev 02 a 03 sa podobne ako dopytovo orientované projekty výzvy 01 sústreďujú predovšetkým v krajoch s dlhodobou vysokou nezamestnanosťou a vysokým podielom obyvateľov MRK na celkovej populácii. Platí to predovšetkým o banskobystrickom a prešovskom kraji. Až 17 LPSI malo pôsobnosť na území viacerých okresov, pričom išlo najmä o LPSI prešovského (6 LPSI), žilinského (4 LPSI) a banskobystrického kraja (3 LPSI). Pri písaní tejto štúdie sme však disponovali monitorovacími správami za 26 projektov.

4.2 Aktivity LPSI

4.2.1 Základné informácie

26 projektov realizovalo celkovo realizovalo celkovo 228 aktivít. Tie boli roztriedené do 12 kategórií. Prehľad jednotlivých kategórií a počtu aktivít ponúka tabuľka č. 16:

Tabuľka č. 16: Výzva 02 a 03- Počet aktivít LPSI podľa jednotlivých kategórií

AKTIVITY	Počet	Percentá
Identifikácia potrieb lokality v oblastiach sociálnych služieb, zamestnanosti v územnej pôsobnosti LPSI	20	8,77
Odborná asistencia pri tvorbe komunitných akčných plánov	7	3,07
Tvorba strategických dokumentov na podporu zamestnanosti a sociálnej inklúzie	27	11,84
Budovanie siete komunitných konzultantov	11	4,82
Profesionalizácia výkonu komunitnej sociálnej práce	8	3,50
Zvyšovanie odbornosti členov LPSI	18	7,89
Podpora výmeny skúseností a know-how medzi partnerstvami na Slovensku	12	5,26
Publicita, šírenie informácií o problematike chudoby a sociálnej inklúzie	37	16,22
Aktivity spojené s realizáciou projektu	43	18,85
Komunitná práca (činnosť komunitných pracovníkov)	12	5,26
Odborné poradenstvo pre subjekty pôsobiace na území partnerstva	9	3,94
Iné	24	10,52
Celkom	228	100

Podobne ako v prípade dopytovo orientovaných projektov realizovaných na základe výzvy 01, najväčšiu časť (18,85%) všetkých aktivít tvorili aktivity spojené s realizáciou projektu. Ide o očakávanú a ľahko pochopiteľnú skutočnosť, ktorá sa viaže na zabezpečenie samotnej existencie projektov. Druhú najpočetnejšiu kategóriu aktivít tvorili „Publicita, šírenie informácií o problematike chudoby a sociálneho vylúčenia“ s celkovým podielom 16,22%. Treťou najpočetnejšou kategóriou aktivít bola „Tvorba strategických dokumentov na podporu zamestnanosti a sociálnej inklúzie“, ktorá predstavovala 11,84%. Aktivity z kategórie „Identifikácia potrieb lokality v oblastiach sociálnych služieb, zamestnanosti v územnej pôsobnosti LPSI“ predstavovali 8,77% z celkového počtu aktivít. Z ostávajúcich kategórií aktivít mala významnejší podiel na celkovom počte aktivít tiež kategória „Zvyšovanie odbornosti členov LPSI“ s podielom 7,89%.

Ako zaujímavá sa javí skutočnosť, že podiel aktivít z kategórie „Identifikácia potrieb lokality v oblastiach sociálnych služieb, zamestnanosti v územnej pôsobnosti LPSI“ je menší než podiel aktivít z kategórie „Tvorba strategických dokumentov na podporu zamestnanosti a sociálnej inklúzie“. Skôr by sme mohli očakávať počet minimálne rovnaký, ak nie vyšší, nakoľko pre tvorbu strategických dokumentov rozvoja lokality, ktoré z hľadiska svojho účelu musia obsahovať časti o sociálnych službách a zamestnanosti je prieskum aktuálneho stavu a potrieb v týchto oblastiach absolútne nevyhnutným predpokladom. V tomto smere vidíme istú paralelu s dopytovo orientovanými projektmi a pomerne nízkym podielom aktivít z kategórie „Aktivity zamerané na identifikáciu lokálnych príležitostí pre podporu zamestnateľnosti cieľovej skupiny“, pričom výzva 01 bola zameraná predovšetkým na

zvýšenie zamestnateľnosti vybraných cieľových skupín. V uvedenom ohľade tak môžeme pri oboch výzvach všeobecne poukázať na relatívne nízky podiel aktivít zameraných na analýzu problémov a potenciálu lokalít ako aj cieľových skupín. Vysvetlenia tohto javu môžu byť rôzne a vzhľadom na množstvo a kvalitu dát sa môžeme pohybovať skôr v rovine špekulácií. Jednako len, jedným z hlavných dôvodov by mohla byť náročnosť realizácie takýchto aktivít a to najmä po stránke získania cenných zdrojov (ľudský kapitál, metodika, samotné informácie a pod.).

Pozoruhodný je tiež pomerne vysoký podiel aktivít priamo spojených s komunitnou prácou na celkovom počte aktivít. Aktivity z kategórií „Komunitná práca (činnosť komunitných pracovníkov)“, „Budovanie siete komunitných konzultantov“ a „Profesionalizácia výkonu komunitnej sociálnej práce“ mali na všetkých aktivitách celkovo 13, 58% podiel.

Napokon, ako pomerne zaujímavý fakt sa ukázal vysoký podiel aktivít z kategórie „Iné“ (10,52%). Tento je spôsobený najmä skutočnosťou, že koneční prijímatelia do záverečných správ uvádzali také názvy aktivít, ktoré boli veľmi všeobecne formulované a ktorých obsah sa nám nepodarilo odhaliť ani po preštudovaní žiadosti o NFP (napr. posilňovanie kapacít LPSI, stabilizácia LPSI).

4.2.2 Rozdelenie aktivít LPSI podľa krajov

Tabuľka č. 17 znázorňuje rozdelenie aktivít LPSI podľa krajov. Ako je z nej možné vyčítať, najviac aktivít realizovali LPSI v prešovskom (32,01%), banskobystrickom (30,70%) a žilinskom kraji (12,28%). Táto skutočnosť je pochopiteľná vzhľadom na fakt, že ide o kraje s najvyšším počtom LPSI.

Ako veľmi prekvapujúci sa však ukazuje fakt, že až v 4 zo 7 krajov (nitriansky, trnavský, trenčiansky, košický) LPSI nevykonali žiadnu aktivitu z kategórie „Odborná asistencia pri tvorbe komunitných akčných plánov“. Za prekvapujúcu považujeme danú skutočnosť najmä toho dôvodu, že ide o jednu zo základných aktivít, ktoré by mali byť v náplni činností LPSI. Uvedená skutočnosť môže byť dôsledkom slabých možností jednotlivých členov LPSI mobilizovať tých príslušníkov komunít, ktorí by svojimi cennými zdrojmi mohli prispieť k tvorbe komunitných akčných plánov, prípadne tým, že samotné LPSI v daných krajoch nedisponujú ľudskými zdrojmi, vďaka ktorým by takéto poradenstvo mohli poskytnúť⁸.

Ako zaujímavé sa tiež ukazujú najmä údaje o podiele aktivít z kategórie „Publicita, šírenie informácií o problematike chudoby a sociálneho vylúčenia“ v prešovskom a banskobystrickom kraji. Práve v týchto dvoch krajoch s dlhodobou vysokou nezamestnanosťou a v porovnaní s inými slovenskými kraji aj vysokým podielom rómskeho etnika bol podiel uvedenej kategórie aktivít najväčší a aktivity tejto kategórie tvorili aj najväčší podiel zo všetkých realizovaných aktivít v rámci daných krajov (ak opomenieme aktivity spojené s realizáciou projektu). Tento fakt pravdepodobne súvisí so zisteniami Kusej et al. (2008), podľa ktorých partnerstvá vnímajú nízku mieru spoločenskej podpory

---

⁸ Napríklad k aprílu 2009 malo akreditáciu Ministerstva školstva SR na vzdelávanie v oblasti komunitného plánovania sociálnych služieb len LPSI subregiónu Šariš.

Tabuľka č.17: Výzvy 02 a 03 - Rozdelenie kategórií aktivít LPSI podľa jednotlivých krajov

Aktivity/Kraje	Nitriansky	Trnavský	Trenčiansky	Žilinský	B.Bystrický	Prešovský	Košický	Celkom
Identifikácia potrieb lokality v oblastiach sociálnych služieb, zamestnanosti v územnej pôsobnosti LPSI	5	0	3	3	4	4	1	20
Odborná asistencia pri tvorbe komunitných akčných plánov	0	0	0	2	1	4	0	7
Tvorba strategických dokumentov na podporu zamestnanosti a sociál. inklúzie	3	1	2	5	9	6	1	27
Budovanie siete komunitných konzultantov	2	0	1	2	3	2	1	11
Profesionalizácia výkonu komunitnej sociálnej práce	3	1	1	0	1	2	0	8
Zvyšovanie odbornosti členov LPSI	2	0	0	3	1	11	1	18
Podpora výmeny skúseností a know-how medzi partnerstvami na Slovensku	3	0	1	0	3	5	0	12
Publicita, šírenie informácií o problematike chudoby a sociálnej inklúzie	2	0	2	4	13	14	2	37
Riadenie projektu	3	1	2	5	16	13	3	43
Komunitná práca (činnosť komunitných pracovníkov)	1	0	0	1	6	4	0	12
Odborné poradenstvo pre subjekty pôsobiace na území partnerstva	0	0	0	1	3	4	1	9
Iné	4	0	1	2	10	4	3	24
Celkom	28	3	13	28	70	73	13	228
Percentá	12,28	1,31	5,70	12,28	30,70	32,01	5,70	100,00

programom zameraným na pomoc sociálne vylúčeným skupinám, z čoho vyplýva potreba posilnenia povedomia o danej problematike tak v rovine všeobecnej ako aj z hľadiska jej špecifik. Danú skutočnosť by bolo možné v prípade spomínaných dvoch krajov vidieť ako vzťah socio-ekonomickej situácie obyvateľstva a ochoty obyvateľov kraja pomáhať ľuďom žijúcim na okraji spoločnosti. Hypotézou hodnou testovania by bol predpoklad, že medzi týmito dvoma premennými existuje priamo úmerný vzťah. Podľa tohto, na prvý pohľad možno paradoxného predpokladu by teda platilo, že čím je subjektívne vnímaná alebo objektívna socio-ekonomická situácia v regióne horšia, tým je menšia ochota ľudí pomáhať najslabším. Takéto konanie môže byť vedené snahou zabezpečiť najprv vlastnú situáciu a až potom situáciu iných ľudí. Daný predpoklad nám však povaha získaných dát nedovoľuje otestovať, čo napokon ani nebolo cieľom tejto štúdie.

Za pozoruhodné skutočnosti taktiež považujeme vysoký rozdiel v počte aktivít z kategórie „*Zvyšovanie odbornosti členov LPSI*“ v prešovskom kraji oproti zvyšným krajom a už spomínaný všeobecne nízky počet aktivít v kategórii „*Identifikácia potrieb lokality v oblastiach sociálnych služieb, zamestnanosti v územnej pôsobnosti LPSI*“, čo platilo predovšetkým o trnavskom (0 aktivít) a košickom (1 aktivita) kraji.

5 Záver

Cieľom tejto štúdie bolo odpovedať na hlavnú výskumnú otázku „*Ako prispeli dopytovo orientované projekty k napĺňaniu cieľov opatrenia 2.1?*“ prostredníctvom série parciálnych otázok. Tieto otázky sa týkali predovšetkým projektových aktivít a cieľových skupín, ktoré na daných dopytovo orientovaných projektoch participovali. Ako sme pri stanovení výskumných otázok upozornili, štúdia sa sústredila skôr na deskripciu, než na hodnotenie, nakoľko sme vychádzali zo stavu, keď o dopytových projektoch bolo k dispozícii len minimálne množstvo informácií viažucich sa najmä na použité výdavky a nedisponovali sme žiadnymi referenčnými kritériami, o ktoré by sme hodnotenie mohli opierať. V tejto kapitole tak prinášame zhrnutie najdôležitejších zistení a odporúčaní.

V rámci troch výziev vyhlásených Fondom sociálneho rozvoja na podporu implementácie opatrenia 2.1 sa realizovalo celkovo 102 projektov. Vo výzve 01 (zlepšenie zamestnateľnosti skupín ohrozených sociálnym vylúčením) bolo realizovaných celkovo 73 projektov a vo výzvach 02 a 03 (výzva pre už existujúce, resp. výzva pre novovzniknuté LPSI) spolu 29 projektov. V tejto štúdiu sme z časových dôvodov a s tým súvisiacou dostupnosťou údajov, podrobili analýze 90 z nich. Konkrétne sme analyzovali 64 projektov schválených a realizovaných na základe výzvy 01 a 26 projektov na základe výziev 02 a 03.

Z hľadiska územného rozloženia mali najväčší zastúpenie projekty realizované v krajoch s dlhodobou najvyššou nezamestnanosťou. Išlo predovšetkým o banskobystrický, košický a prešovský kraj v prípade výzvy 01 a banskobystrický a prešovský kraj v prípade výziev 02 a 03.

Podľa právnej formy konečných prijímateľov takmer tri štvrtiny projektov výzvy 01 realizovali občianske združenia spolu s mestami a obcami. V prípade výziev 02 a 03 absolútnu väčšinu konečných prijímateľov predstavovali občianske združenia.

Prostredníctvom podporených a analyzovaných 90 projektov bolo realizovaných 783 aktivít. Vo výzve 01 bolo realizovaných 555 aktivít a vo výzvach 02 a 03 spolu 228 aktivít.

Z hľadiska zastúpenia jednotlivých kategórií aktivít bol spoločným znakom všetkých troch výziev vysoký podiel aktivít spojených so zabezpečením samotnej realizácie projektu (riadenie, zabezpečenie priestorov pre realizáciu projektov, výber participantov projektov a pod.). V prípade výzvy 01 mala táto kategória aktivít takmer štvrtinový podiel na všetkých aktivitách, čo z nej urobilo druhú najpočetnejšiu kategóriou aktivít. Pri výzvach 02 a 03 tvorili aktivity tejto kategórie takmer pätinu všetkých realizovaných aktivít, a mali tak jednoznačne najpočetnejšie zastúpenie zo všetkých realizovaných aktivít.

V rámci výzvy 01 mali najväčší podiel aktivity z kategórie „Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce“, ktoré tvorili bezmála tretinu zo všetkých realizovaných aktivít. Približne 10% podiel na všetkých aktivitách mali aj aktivity kategórií „Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce“ a „Publicita“. Taktiež môžeme konštatovať, že aktivitám z kategórií „Identifikácia príležitostí pre podporu zamestnateľnosti cieľovej skupiny“ a „Hodnotenie, monitorovanie“ mali na celkovom počte aktivít len nepatrný podiel.

Ak odhliadneme od aktivít spojených s realizáciou projektu, najväčší podiel na aktivitách uskutočnených v projektoch výziev 02 a 03 mali aktivity z kategórií „Publicita, šírenie informácií o problematike chudoby a sociálnej inklúzie“ a „Tvorba strategických dokumentov na podporu zamestnanosti a sociálnej inklúzie“. V činnosti LPSI sme zaznamenali aj pomerne vysoký podiel aktivít priamo súvisiacich s komunitnou sociálnou prácou. Naopak, za prekvapujúco nízky je možné považovať podiel aktivít z kategórie „Odborná asistencia pri tvorbe komunitných akčných plánov“. Vzhľadom na tieto výsledky by sme pri formulovaní ďalších výziev odporúčali nesústreďiť sa na aktivity priamo spojené s komunitnou prácou, resp. na komunitnú prácu ako takú, ale skôr na aktivity, ktoré prispievajú k mobilizácii lokálnych zdrojov (poznania, aktérov, finančných prostriedkov a pod.), k identifikácii lokálnych potrieb, či k využitiu svojho expertného poznania pre lokálne plánovanie a dobré riadenie, ktoré by dané potreby napĺňalo.

Pre všetky tri výzvy platí, že rozdelenie aktivít podľa jednotlivých krajov ako aj podľa právnej formy konečných prijímateľov vo všeobecnosti kopíruje stav za všetky projekty. Pokiaľ ide o cieľové skupiny, tie sme sa vzhľadom na nízku validitu a reliabilitu údajov za LPSI⁹ rozhodli analyzovať len v projektoch realizovaných na základe výzvy 01.

V rámci výzvy 01 absolvovalo projektové aktivity celkom 20 047 osôb, čo predstavovalo 97,17% zo všetkých účastníkov aktivít. Pre absolventov projektových aktivít bol charakteristický pomerne vysoký podiel žien. Na celkovom počte absolventov aktivít mali ženy 58% zastúpenie.

Cieľovou skupinou s jednoznačne najväčším podielom absolventov projektových aktivít boli znevýhodnení uchádzači o zamestnanie, ktorí tvorili takmer 39% zo všetkých absolventov aktivít. Najviac absolventov z radov znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie sme zaznamenali v projektoch s pôsobnosťou na území viacerých krajov, v projektoch banskobystrického kraja a v projektoch nitrianskeho kraja.

Obyvatelia marginalizovaných rómskych komunit boli s 25,67% cieľovou skupinou s druhým najväčším podielom medzi absolventmi aktivít. Najviac obyvateľov marginalizovaných rómskych komunit absolvovalo projektové aktivity v košickom,

---

⁹ V pravom slova zmysle sa však v prípade LPSI skôr než na cieľové skupiny sústredila pozornosť na jednotlivé „profesijné kategórie“, ktoré sa podieľali na realizácii aktivít LPSI.

trnavskom a prešovskom kraji, pričom v košickom kraji bol podiel na celkovom počte absolventov z tejto cieľovej skupiny až 40%.

Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie tvorili spolu s obyvateľmi marginalizovaných rómskych komún viac než dve tretiny všetkých absolventov projektových aktivít. Ako sme však upozornili v kapitole o metodológii, je vysoko pravdepodobné, že tieto dve cieľové skupiny sa prekrývali, pretože vzhľadom na definíciu znevýhodneného uchádzača o zamestnanie podľa zákona o službách zamestnanosti by sme za znevýhodneného uchádzača mohli označiť značné množstvo obyvateľov MRK (stále majú na pamäti rozdiel medzi „uchádzačom o zamestnanie“ a „nezamestnaným“ - všetci uchádzači o zamestnanie sú nezamestnanými ale nie všetci nezamestnaní sú evidovanými uchádzačmi o zamestnanie). Zvyšné kategórie cieľových skupín nasledovali až so značným odstupom.

Najviac osôb, takmer polovica (47,41%) všetkých absolventov aktivít, participovalo na aktivitách z kategórie „Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce“. Druhý najväčší podiel absolventov sme zaznamenali pri aktivitách z kategórie „Poradenstvo pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce“, ktorí predstavovali takmer tretinu všetkých absolventov (31,19%). Za týmito kategóriami aktivít nasledovali „Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny“ (17,85% podiel) a „Individuálna/ komunitná sociálna práca“ (3,53% podiel). Na všetkých kategóriách aktivít mali najväčší podiel absolventi z kategórií znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a obyvatelia marginalizovaných rómskych komún. Výnimkou boli len aktivity zamerané na poradenstvo pri umiestňovaní na trh práce, kde tvorili najväčšiu časť absolventov mladí ľudia predčasne opúšťajúci vzdelávací proces.

Ako sme upozornili už v úvode, aj v závere tejto štúdie si dovoľíme pripomenúť, že možnosti spracovania dát a ich interpretácie ohraničovalo viacero faktov. Najdôležitejší sa odvíja od nevyhovujúceho súboru indikátorov, ktorých hodnoty mali koneční prijímatelia vyplňať v monitorovacích správach a ktoré mali slúžiť na sledovanie pokroku v naplňaní cieľov opatrenia. V dôsledku toho sme boli nútení doplniť monitorovacie správy o špeciálnu tabuľku popisujúcu aktivity, cieľové skupiny a počty ich účastníkov ako aj absolventov. Tento nástroj nebol vopred testovaný, čo sa podpísalo najmä na nízkej spoľahlivosti (reliabilite) získaných dát. Pre účely presného a spoľahlivého monitorovania a hodnotenia nielen dopytovo orientovaných projektov, ale aj samotného opatrenia či dokonca operačného programu sú presné, jednoznačné definície indikátorov nevyhnutnou podmienkou.

V tomto smere je taktiež nutné, aby aktivity vo výzvach zodpovedali a boli formulované v súlade s použiteľným systémom indikátorov. Inak povedané, každá hlavná aktivita uverejnená vo výzve, by mala byť merateľná konkrétnym, presne zadaným indikátorom, pričom vzťah aktivita - indikátor by mal byť zmysluplný, čo možno najpriamejší a jasne zreteľný. Bez naplnenia takejto podmienky strácajú akékoľvek snahy o monitorovanie a hodnotenie zmysel, nakoľko v lepšom prípade poskytne monitorovanie a hodnotenie len veľmi všeobecné a povrchné informácie, v horšom prípade získame informácie dezinterpretujúce skutočnosť a teda vonkoncom nepoužiteľné.

Naše druhé zásadné odporúčanie sa týka výziev FSR s ohľadom na formulácie aktivít a cieľových skupín. Je pochopiteľné, že pri formulovaní aktivít alebo cieľových skupín nie je vždy možné vymenovať úplne vyčerpávajúci zoznam možných oprávnených aktivít, resp. všetky možné cieľové skupiny, ktorých by sa aktivity danej výzvy mohli týkať. Nehovoriac už o skutočnosti, že realizácia niektorých aktivít má zmysel iba pri vybraných cieľových

skupinách. Preto sme toho názoru, že zmysluplným riešením takéhoto problému je, aby boli aktivity ako aj cieľové skupiny formulované ako kategórie. Pri formulovaní kategórií aktivít, resp. cieľových skupín však musia byť dodržané dve základné pravidlá. Kategórie musia byť vyčerpávajúce, čo znamená, že svojim rozsahom musia pokrývať všetky možné aktivity alebo cieľové skupiny, ktoré zodpovedajú účelu a zameraniu výzvy. Kategórie ale musia byť aj jednoznačne vymedzené, to znamená, že nesmú zdieľať spoločné prvky, nesmie medzi nimi existovať prienik. Takéto definovanie kategórií si samozrejme vyžaduje značné analytické úsilie. Navyše, domnievame sa, že korektne stanovené kategórie značne sprehľadnia výzvu a v dôsledku toho pomôžu konečným prijímateľom pri vyplňaní monitorovacích správ a teda aj k presnejším výsledkom pri monitorovaní a hodnotení. Naopak, podcenenie procesu kategorizácie aktivít a cieľových skupín môže znova viesť k zníženiu presnosti a spoľahlivosti monitorovania a hodnotenia.

V neposlednom rade sa na nízkej kvalite dát podieľala nedisciplinovanosť alebo neznalosť konečných prijímateľov pri vyplňaní záverečných monitorovacích správ ako aj nedôslednosť projektových manažérov pri kontrole záverečných monitorovacích správ. Táto nedôslednosť však môže súvisieť s ich veľkou pracovnou vyťaženosťou ako aj s nedostatočnou znalosťou konkrétnych výziev. V tomto ohľade by sme tak do budúcnosti odporúčali dôsledne vyškoliť konečných prijímateľov ohľadom plnenia povinností v oblasti monitorovania projektov ako aj venovať väčšiu pozornosť pri kontrolovaní monitorovacích správ zo strany projektových manažérov.

Zoznam použitej literatúry:

1. Atlas rómskych komunit. Dostupné na internete:
<http://romovia.vlada.gov.sk/3553/atlas-romskych-komunit.php>.
2. DŽAMBAZOVIČ, R. – GERBERY, D., 2005: Od chudoby k sociálnemu vylúčeniu. *Sociológia* 37 (2)
3. FOND SOCIÁLNEHO ROZVOJA, 2009: Záverečná správa o implementácii Národného projektu VI. (2004 – 2008)
4. KUSÁ, Z. et al., 2008: Hodnotenie činnosti lokálneho partnerstva sociálnej inklúzie: záverečná správa z výskumu. Bratislava: Sociologický ústav SAV
5. MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY, SEKCIA RIADENIA ESF, 2004: Sektorový operačný program Ľudské zdroje
6. MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY, SEKCIA RIADENIA ESF, 2008: Sektorový operačný program Ľudské zdroje – doplnok k programu

Prílohy

Príloha č.1 - Vzor monitorovacej tabuľky pre aktivity a cieľové skupiny (výzva 01)

NÁZOV AKTIVITY (na každú aktivitu realizovanú v sledovanom období KP vloží samostatnú tabuľku)				
ŠPECIFICKÝ CIEĽ PROJEKTU ¹⁰ , na ktorý je aktivita naviazaná				
NÁZOV CIEĽOVEJ SKUPINY ¹¹	Počet osôb, zúčastňujúcich sa aktivity ¹²		Počet osôb, ktoré úspešne ukončili aktivitu ¹³	
	Spolu	v tom ženy	Spolu	v tom ženy
SPOLU:				

¹⁰ Cieľ projektu uvedený v bode 3, ktorý sa dosahuje realizovaním danej aktivity.

¹¹ Uveďte rozdelenie podľa cieľových skupín, uvedených v prílohe zmluvy o poskytnutí NFP.

¹² Počet osôb z cieľovej skupiny, ktoré sa min. 1x zúčastnili aktivity.

¹³ Napr. získali certifikát, absolvovali všetky časti školenia atď. (nevyplňa sa, pokiaľ aktivita nie je ukončená).

Príloha č.2 - Vzor monitorovacej tabuľky pre aktivity a cieľové skupiny (výzvy 02 a 03)

por. č.	NÁZOV AKTIVITY	Začiatok realizácie aktivity ¹⁴	Úspešné ukončenie realizácie aktivity ¹⁵	Celkové ¹⁶ oprávnené výdavky na aktivitu v SKK	Počet osôb participujúcich na aktivitách partnerstiev ¹⁷					Odôvodnenie zmeny realizácie aktivity ¹⁸
					Zamestnávateľia/ podnikatelia	Exper ti/odb orníci	Komunitní konzultanti	Dobrovoľníci	Iní	

¹⁴ Presný dátum začiatku realizácie aktivity.

¹⁵ Presný dátum ukončenia realizácie aktivity. V prípade, že ukončenie aktivity bude až v nasledujúcom sledovanom období, uviesť - "aktivita prebieha".

¹⁶ Vyplniť iba v záverečnej správe projektu, v priebežnej a následnej monitorovacej správe sa nevyplňa.

¹⁷ Vyplňajú iba LPSI (výzvy SOP ĽZ – FSR – 2007/2.1/02 a SOP ĽZ – FSR – 2007/2.1/03).

¹⁸ V prípade každej zmeny oproti plánovanému harmonogramu uviesť dôvody, dátum žiadosti o zmenu, dátum a číslo autorizovanej poznámky/dodatku/listu SORO, v ktorom zmenu povolil.

Príloha č.3 - Rozdelenie obyvateľov MRK podľa krajov a jednotlivých kategórií aktivít

Obyvatelia MRK.- Nitriansky kraj.- absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov z MRK v kraji	% zo všetkých absolventov z MRK zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	7	100%	100%	0,13%
z toho žien	3	42,85%	42,85%	0,10% ¹⁹
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	0		0	0
z toho žien	0		0	0
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	0		0	0
z toho žien	0		0	0
Terénna/komunitná sociálna práca	0		0	0
z toho žien	0		0	0
CELKOM	7	100%	100%	0,13%
Z toho žien	3	42,85%	42,85%	0,10%

Obyvatelia MRK.- Trnavský kraj.- absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov z MRK v kraji	% zo všetkých absolventov z MRK zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	521	100%	39,17%	10,12%
z toho žien	164	31,47%	35,34%	5,76%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	0		0	0
z toho žien	0		0	0
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	809	100%	60,82%	15,71%
z toho žien	300	37,08%	64,65%	10,53%
Terénna/komunitná sociálna práca	0		0	0
z toho žien	0		0	0
CELKOM	1330	100%	100%	25,83%
Z toho žien	464	34,88%	100%	16,29%

¹⁹ Základ (100%) predstavuje celkový počet absolventiek všetkých aktivít z radov MRK vo všetkých krajoch.

Obyvatelia MRK.- Žilinský kraj.- absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo		% zo všetkých absolventov z MRK zo všetkých krajov	% zo všetkých absolventov z MRK v kraji
	absolventov			
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	0		0	0
z toho žien	0		0	0
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	0		0	0
z toho žien	0		0	0
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	0		0	0
z toho žien	0		0	0
Terénna/komunitná sociálna práca	0		0	0
z toho žien	0		0	0
CELKOM	0		0	0
Z toho žien	0		0	N/A

Obyvatelia MRK.- Banskobystrický kraj.- absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov z MRK v kraji	% zo všetkých absolventov z MRK zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	210	100%	46,97%	4,08%
z toho žien	130	61,90%	49,42%	4,56%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	32	100%	7,15%	0,62%
z toho žien	20	62,50%	7,60%	0,70%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	182	100%	40,71%	3,53%
z toho žien	102	56,04%	38,78%	3,58%
Terénna/komunitná sociálna práca	23	100%	5,14%	0,44%
z toho žien	11	47,82%	4,18%	0,38%
CELKOM	447	100%	100%	8,67%
Z toho žien	263	58,83%	100%	9,22%

Obyvatelia MRK.- Prešovský kraj.- absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov z MRK v kraji	% zo všetkých absolventov z MRK zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	487	100%	37,98%	9,46%
z toho žien	460	94,45%	49,46%	16,15%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	179	100%	13,96%	3,47%
z toho žien	118	65,92%	12,68%	4,14%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	616	100%	48,04%	11,96%
z toho žien	352	57,14%	37,84%	12,36%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	1282	100%	100%	24,90%
Z toho žien	930	72,54%	100%	32,65%

Obyvatelia MRK.- Košický kraj.- absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov z MRK v kraji	% zo všetkých absolventov z MRK zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	2070	100%	99,47%	40,21%
z toho žien	1187	57,34%	100%	41,69%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	11	100%	0,53%	0,21%
z toho žien	0	%	0%	0%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	0	%	0%	0%
z toho žien	0	%	0%	0%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	%	0%	0%
z toho žien	0	%	0%	0%
CELKOM	2081	(100%)	100%	40,42%
Z toho žien	1187	(57,03%)	100%	41,69%

Príloha č.4 - Rozdelenie osôb so zdravotným postihnutím podľa krajov a jednotlivých kategórií aktivít

ZTP- Nitriansky kraj- absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov so ZP v kraji	% zo všetkých absolventov so ZP zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	56	100%	18,98%	11,26%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	159	100%	53,89%	31,99%
z toho žien	69	43,39%	100%	33,01%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	80	100%	27,11%	16,09%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	295	(100%)	100%	59,34%
Z toho žien	69	(23,38%)	100%	33,01%

ZTP - Trnavský kraj- absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov so ZP v kraji	% zo všetkých absolventov so ZP zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	12	100%	36,36%	2,41%
z toho žien	9	75%	36%	4,30%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	14	100%	42,42%	2,81%
z toho žien	10	71,42%	40%	4,78%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	7	85,71%	21,21%	1,40%
z toho žien	6	100%	24%	2,87%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	33	100%	100%	6,62%
Z toho žien	25	75,75%	100%	11,95%

ZTP - Žilinský kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov z MRK v kraji	% zo všetkých absolventov z MRK zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	5	100%	100%	1,00%
z toho žien	5	100%	100%	2,39%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	5	(100%)	100%	1,00%
Z toho žien	5	(100%)	%	2,39%

ZTP - Banskobystrický kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov so ZP v kraji	% zo všetkých absolventov so ZP zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	0	0%	0%	0%
Z toho žien	0	0%	0%	0%

ZTP – Prešovský - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov so ZP v kraji	% zo všetkých absolventov so ZP zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	0	0%)	0%	0%
z toho žien	0	(%)	0%	0%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	3	100%	100%	0,60%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	3	100%	100%	0,60%
Z toho žien	0	%	0%	0%

ZTP - Košický kraj- absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov so ZP v kraji	% zo všetkých absolventov z so ZP zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	0	0%	0%	0%
Z toho žien	0	0%	0%	0%

ZTP - Viac krajov - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov so ZP v kraji	% zo všetkých absolventov z so ZP zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	161	100%	100%	32,39%
z toho žien	107	66,45%	100%	51,19%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	161	100%	100%	32,39%
Z toho žien	107	66,45%	100%	51,19%

Príloha č.5 - Rozdelenie osôb s nedokončeným alebo nízkym vzdelaním podľa krajov a jednotlivých kategórií aktivít

Ľudia s nízkym vzdelaním - Nitriansky kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov s NV v kraji	% zo všetkých absolventov s NV zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	85	100%	32,56%	7,62%
z toho žien	19	22,35%	20,43%	3,41%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	97	100%	37,16%	8,69%
z toho žien	57	58,76%	61,29%	10,23%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	45	100%	17,24%	4,03%
z toho žien	3	6,66%	3,22%	0,53%
Terénna/komunitná sociálna práca	34	100%	13,02%	3,04%
z toho žien	14	41,17%	15,05%	2,51%
CELKOM	261	100%	100%	23,64%
Z toho žien	93	35,63%	100%	16,68%

Ľudia s nízkym vzdelaním - Trnavský kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov NV v kraji	% zo všetkých absolventov NV zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	98	100%	46,00%	8,78%
z toho žien	37	37,75%	42,04%	6,64%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	30	100%	14,08%	2,69%
z toho žien	21	70%	23,86%	3,77%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	85	100%	39,90%	7,62%
z toho žien	30	35,29%	34,09%	5,38%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	213	100%	100%	19,09%
Z toho žien	88	41,31%	100%	15,79%

Ľudia s nízkym vzdelaním – Žilinský kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov NV v kraji	% zo všetkých absolventov NV zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	0	0%	0%	0%
Z toho žien	0	0%	0%	0%

Ľudia s nízkym vzdelaním – Banskobystrický kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov NV v kraji	% zo všetkých absolventov NV zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	88	100%	48,35%	7,89%
z toho žien	46	52,27%	57,50%	8,25%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	10	100%	5,49%	0,89%
z toho žien	6	60%	7,50%	1,07%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	72	100%	39,50%	6,45%
z toho žien	24	33,33%	30,00%	4,30%
Terénna/komunitná sociálna práca	12	100%	6,59%	1,07%
z toho žien	4	33,33%	5,00%	0,71%
CELKOM	182	100%	100%	16,30%
Z toho žien	80	43,95%	100%	14,33%

Ľudia s nízkym vzdelaním – Prešovský kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov NV v kraji	% zo všetkých absolventov NV zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	39	100%	79,59%	3,49%
z toho žien	20	51,28%	100%	3,59%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	10	100%	20,41%	0,89%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	49	100%	100%	4,38%
Z toho žien	20	40,81%	1000%	3,59%

Ľudia s nízkym vzdelaním – Košický kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov NV v kraji	% zo všetkých absolventov NV zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	31	100%	54,38%	2,78%
z toho žien	24	77,41%	60,00%	4,30%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	26	100%	45,61%	2,33%
z toho žien	16	61,53%	40,00%	2,87%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	57	100%	100%	5,11%
Z toho žien	40	70,17%	100%	7,17%

Ľudia s nízkym vzdelaním – Viac krajov - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov NV v kraji	% zo všetkých absolventov NV zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	164	100%	46,45%	14,70%
z toho žien	115	70,12%	48,72%	20,64%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	189	100%	53,54%	16,95%
z toho žien	121	64,02%	51,27%	21,72%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	353	100%	100%	31,65%
Z toho žien	236	66,85%	100%	42,36%

Príloha č.6 - Rozdelenie mladých ľudí predčasne opúšťajúcich vzdelávací proces podľa krajov a jednotlivých kategórií aktivít

ML - Nitriansky kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov z ML kraja	% zo všetkých absolventov z ML zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	88	100%	35,77%	2,98%
z toho žien	17	19,31%	21,25%	0,86%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	23	100%	9,34%	0,77%
z toho žien	16	69,56%	20%	0,81%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	74	100%	30,08%	2,50%
z toho žien	9	12,16%	11,25%	0,45%
Terénna/komunitná sociálna práca	61	100%	24,79%	2,06%
z toho žien	38	62,29%	47,5%	1,93%
CELKOM	246	100%	100%	8,31%
Z toho žien	80	32,52%	100%	4,05%

ML - Trnavský kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov z ML v kraji	% zo všetkých absolventov z ML zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	63	100%	63,63%	2,13%
z toho žien	15	23,80%	65,21%	0,76%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	5	100%	5,05%	0,16%
z toho žien	5	100%	21,73%	0,25%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	31	100%	31,31%	1,05%
z toho žien	3	9,67%	13,04%	0,15%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	99	100%	100%	3,34%
Z toho žien	23	23,23%	100%	1,16%

ML - Žilinský kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov z ML v kraji	% zo všetkých absolventov z ML zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	2334	100%	98,10%	79,06%
z toho žien	1756	75,23%	99,09%	89,45%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	45	100%	1,89%	1,52%
z toho žien	16	35,55%	0,90%	0,81%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	2379	100%	100%	80,58%
Z toho žien	1772	74,48%	100%	90,26%

ML - Banskobystrický kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov z ML v kraji	% zo všetkých absolventov z ML zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	53	100%	38,40%	1,79%
z toho žien	31	58,49%	43,66%	1,57%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	6	100%	4,34%	0,20%
z toho žien	3	50%	4,22%	0,15%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	79	100%	57,24%	2,67%
z toho žien	37	46,83%	52,11%	1,88%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	138	100%	100%	4,66%
Z toho žien	71	51,44%	100%	3,60%

ML - Prešovský kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov z ML v kraji	% zo všetkých absolventov z ML všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	24	100%	100%	0,81%
z toho žien	13	54,16%	54,16%	0,66%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	24	100%	100%	0,81%
Z toho žien	13	54,16%	54,16%	0,66%

ML - Košický kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov z ML v kraji	% zo všetkých absolventov z ML zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	39	100%	57,35%	1,32%
z toho žien	3	7,69%	75%	0,15%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	29	100%	42,64%	0,98%
z toho žien	1	3,44%	25%	0,05%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	68	100%	100%	2,30%
Z toho žien	4	5,88%	100%	0,20%

Príloha č.7 - Rozdelenie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie podľa krajov a jednotlivých kategórií aktivít

Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie - Nitriansky kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov ZU v kraji	% zo všetkých absolventov ZU zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	440	100%	41,62%	5,64%
z toho žien	263	59,77%	43,47%	5,99%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	420	100%	39,73%	5,39%
z toho žien	208	49,52%	34,38%	4,73%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Terénna/komunitná sociálna práca	197	100%	18,63%	2,52%
z toho žien	134	68,02%	68,02%	3,05%
CELKOM	1057	100%	100%	13,55%
Z toho žien	605	57,23%	100%	13,42%

Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie - Trnavský kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov ZU v kraji	% zo všetkých absolventov ZU zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	541	100%	73,70%	6,94%
z toho žien	277	51,20%	72,32%	6,30%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	70	100%	9,53%	0,89%
z toho žien	44	62,85%	11,40%	1,00%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	120	100%	16,34%	1,54%
z toho žien	62	51,66%	16,18%	1,14%
Terénna/komunitná sociálna práca	3	100%	0,78%	0,03%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	734	100%	100%	9,40%
Z toho žien	383	52,17%	100%	8,44%

Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie - Žilinský kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov ZU v kraji	% zo všetkých absolventov ZU zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	41	100%	40,19%	0,52%
z toho žien	41	100%	40,19%	0,93%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	61	100%	59,80%	0,78%
z toho žien	61	100%	59,80%	1,38%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	102	100%	100%	1,30%
Z toho žien	102	100%	100%	2,31%

Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie - Banskobystrický kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov ZU v kraji	% zo všetkých absolventov ZU zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	1031	100%	50,04%	13,23%
z toho žien	640	62,07%	50,11%	14,57%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	45	100%	2,18%	0,57%
z toho žien	34	75,55%	2,66%	0,77%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	970	100%	47,08%	12,44%
z toho žien	598	61,64%	46,82%	13,62%
Terénna/komunitná sociálna práca	14	100%	0,67%	0,17%
z toho žien	5	35,71%	0,39%	0,11%
CELKOM	2060	100%	100%	26,41%
Z toho žien	1277	61,99%	100%	29,07%

Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie - Prešovský kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov ZU v kraji	% zo všetkých absolventov ZU zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	165	100%	92,69%	2,11%
z toho žien	125	75,75%	93,98%	2,84%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	13	100%	7,30%	0,16%
z toho žien	8	61,53%	6,01%	0,18%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	178	100%	100%	2,27%
Z toho žien	133	74,71%	100%	3,02%

Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie - Košický kraj - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov ZU v kraji	% zo všetkých absolventov ZU zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	239	100%	70,91%	3,06%
z toho žien	151	63,17%	65,93%	3,43%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	98	100%	29,08%	1,25%
z toho žien	78	79,59%	34,06%	1,77%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	337	100%	100%	4,31%
Z toho žien	229	67,95%	100%	5,20%

Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie - Viac krajov - absolventi aktivít

Aktivity	Celkovo absolventov		% zo všetkých absolventov ZU v kraji	% zo všetkých absolventov ZU zo všetkých krajov
	Absolútne	%		
Nadobudnutie pracovných zručností, školenia pre potreby trhu práce	1754	100%	52,76%	22,51%
z toho žien	876	49,94%	52,73%	19,95%
Poradenstvo a asistencia pri umiestňovaní a udržaní sa na trhu práce	1570	100%	47,23%	20,14%
z toho žien	785	50%	47,26%	17,88%
Aktivity zamerané na zvýšenie sociálnej adaptability cieľovej skupiny	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
Terénna/komunitná sociálna práca	0	0%	0%	0%
z toho žien	0	0%	0%	0%
CELKOM	3324	100%	100%	42,65%
Z toho žien	1661	49,96%	100%	37,83%